Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
VERICY TRSTENJAK
przedstawiona w dniu 29 czerwca 2011 r.[1]

Sprawa C-162/10

Phonographic Performance (Ireland) Ltd
przeciwko
Irlandii i in.
[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

złożony przez High Court (Commercial Division) (Irlandia)]

Prawa autorskie i prawa pokrewne — Dyrektywy 92/100/EWG i 2006/115/WE — Prawa artystów wykonawców i producentów fonogramów — Artykuł 8 ust. 2 — Publiczne udostępnianie — Pośrednie publiczne udostępnianie fonogramów w ramach programów odbieranych za pośrednictwem odbiorników radiowych lub telewizyjnych w pokojach hotelowych — Publiczne udostępnianie poprzez umieszczenie w pokojach hotelowych odtwarzaczy i fonogramów — Użytkownicy — Godziwe wynagrodzenie — Artykuł 10 ust. 1 lit. a) — Ograniczenia praw — Użytek prywatny

Spis treści

I – Wstęp ... 3

II – Prawo znajdujące zastosowanie ... 4

A – Prawo międzynarodowe ... 4

1. Konwencja rzymska ... 4

2. Traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach ... 5

B – Prawo Unii ... 7

1. Dyrektywa 92/100 ... 7

2. Dyrektywa 2006/115 ... 8

3. Dyrektywa 2001/29 ... 10

C – Prawo krajowe ... 12

1 — Język oryginału: niemiecki.

III – Okoliczności faktyczne ... 13

IV – Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne ... 13

V – Postępowanie przed Trybunałem ... 14

VI – Uwagi wstępne ... 14

VII – Pytania prejudycjalne pierwsze i drugie ... 15

A – Zasadnicze argumenty stron ... 15

B – Ocena prawna ... 18

1. W przedmiocie interpretacji pojęcia publicznego udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 ... 18

2. Interpretacja art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 ... 19

a) Niezależne pojęcia prawa Unii ... 19

b) Kontekst prawa międzynarodowego i prawa Unii ... 20

c) Pojęcie publicznego udostępniania ... 20

i) Pojęcie udostępniania ... 20

ii) Pojęcie „publicznego” udostępniania ... 22

iii) Wnioski ... 24

d) Pojęcie użytkownika ... 24

e) Obowiązek uiszczenia jednorazowego godziwego wynagrodzenia ... 25

i) Znaczenie wyrażeń „lub” i „jednorazowe” ... 25

ii) Godziwy charakter dodatkowego wynagrodzenia ... 26

iii) Margines uznania państw członkowskich ... 27

iv) Skutki opłaty abonamentowej za używanie odbiornika radiowego i telewizyjnego ... 28

v) Wnioski ... 28

3. Wnioski ... 28

VIII – Trzecie pytanie prejudycjalne ... 28

A – Zasadnicze argumenty stron ... 29

B – Ocena prawna ... 29

IX – Czwarte pytanie prejudycjalne ... 30

A – Zasadnicze argumenty stron ... 30

B – Ocena prawna 31

1. Pojęcie udostępniania 31

2. Pojęcie „publicznego" udostępniania 32

3. Pojęcie użytkownika 33

4. Wnioski 33

X – Piąte pytanie prejudycjalne 33

A – Zasadnicze argumenty stron 33

B – Ocena prawna 33

XI – Wnioski 33

I – Wprowadzenie

1. Tak jak wynalezienie druku przez Gutenberga doprowadziło ostatecznie do objęcia utworów literackich ochroną praw autorskich, wynalezienie fonografu przez Edisona nie tylko wzmocniło znaczenie gospodarcze ochrony praw autorskich utworów muzycznych, lecz pozwoliło również na wprowadzenie praw pokrewnych prawu autorskiemu na rzecz artystów wykonawców i producentów fonogramów. Wykorzystanie fonogramu nie dotyczy wyłącznie prawa autorskiego względem chronionego utworu, lecz również praw pokrewnych artystów wykonawców i producentów fonogramów.

2. Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez High Court (Irlandia, zwany dalej „sądem krajowym") dotyczy prawa do godziwego wynagrodzenia ustanowionego w art. 8 ust. 2 dyrektywy Rady 92/100/EWG z dnia 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej [2] lub dyrektywie 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (wersja ujednolicona) [3], które należy uiścić za publiczne udostępnianie fonogramu, który został już udostępniony w celach handlowych.

3. Sąd krajowy dąży do ustalenia, po pierwsze, czy takie prawo istnieje również w przypadku, gdy osoba prowadząca hotel umieszcza w pokojach gości hotelowych odbiorniki telewizyjne lub radiowe, za pośrednictwem których nadawany jest sygnał. Odpowiedź na to pytanie zależy od rozstrzygnięcia kwestii, czy w takim przypadku wykorzystuje ona w celu publicznego udostępniania fonogramy nadawane w programach radiowych i telewizyjnych.

4. Po drugie, sąd krajowy rozważa, czy taka osoba w przypadku gdy umieszcza w pokojach hotelowych nie odbiorniki radiowe i telewizyjne, lecz odpowiednie urządzenia odtwarzające fonogramy, wykorzystuje również te fonogramy w celu publicznego udostępniania.

2 — Dz.U. L 346, s. 61.

3 — Dz.U. L 376, s. 28.

5. Po trzecie, sąd krajowy dąży do ustalenia, czy państwo członkowskie, które nie przewiduje godziwego wynagrodzenia w takich przypadkach, może powołać się na wyjątek przewidziany w art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 92/100 lub dyrektywy 2006/115, który przewiduje, że państwa członkowskie mają możliwość ustanowienia ograniczeń prawa do godziwego wynagrodzenia w przypadku użytku prywatnego.

6. Co do istoty pytania te są zbliżone do pytań rozważanych w wyroku w sprawie SGAE[4]. W wyroku tym Trybunał orzekł przede wszystkim, że rozprowadzanie sygnału za pomocą zainstalowanych w pokojach hotelowych odbiorników telewizyjnych przez podmiot świadczący usługi hotelarskie, niezależnie od wykorzystanej techniki przekazu sygnału, stanowi publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym[5]. Ponadto Trybunał orzekł, że prywatny charakter pokoi hotelowych nie sprzeciwia się uznaniu, że udostępnianie ma charakter publiczny. W niniejszym przypadku należy w szczególności rozważyć, czy to orzecznictwo, które dotyczy publicznego udostępniania utworów chronionych przez prawa autorskie na mocy art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, zachowuje ważność w odniesieniu do pojęcia publicznego udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 92/100 lub dyrektywy 2006/115, który dotyczy praw pokrewnych artystów wykonawców i producentów fonogramów.

7. Ponadto niniejsza sprawa jest podobna do sprawy C-135/10 SCF Consorzio Fonografici, w której przedstawiam opinię w tym samym dniu. W sprawie SCF Consorzio Fonografici chodzi w szczególności o ustalenie, czy stomatolog umożliwiający pacjentom odsłuchanie programów radiowych za pośrednictwem odbiornika radiowego umieszczonego w jego gabinecie jest zobowiązany do zapłaty godziwego wynagrodzenia zgodnie z art. 8 ust. 2 dyrektywy 92/100 lub dyrektywy 2006/115, ponieważ w sposób pośredni publicznie udostępnia fonogramy wykorzystywane w programach radiowych.

II – Prawo znajdujące zastosowanie

A – *Prawo międzynarodowe*

1. Konwencja rzymska

8. Artykuł 12 Międzynarodowej konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych sporządzonej w Rzymie dnia 26 października 1961 r.[6] (zwanej dalej „konwencją rzymską") stanowi:

„Jeżeli fonogram opublikowany dla celów handlowych lub zwielokrotnienie tego fonogramu zostało wykorzystane bezpośrednio do nadania lub publicznego odtworzenia, to użytkownik wypłaca wykonawcom lub producentom fonogramów lub jednym i drugim jednorazowe godziwe wynagrodzenie. Prawo krajowe może, w razie braku umowy między tymi stronami, określić warunki podziału tego wynagrodzenia".

9. Zgodnie z art. 15 ust. 1 konwencji rzymskiej:

„1. Umawiające się państwo może przewidzieć w przepisach swojego prawa krajowego wyłączenie z ochrony zagwarantowanej przez niniejszą konwencję w zakresie:

a) prywatnego użytku".

4 — Wyrok z dnia 7 grudnia 2006 r. w sprawie C-306/05, Zb. Orz. s. I-11519.

5 — Dz.U. L 167, s. 10.

6 — Przypis niemający znaczenia w wersji polskiej.

10. Artykuł 16 ust. 1 lit. a) konwencji rzymskiej ma następujące brzmienie:

„Państwo, które staje się stroną niniejszej konwencji, podlega wszystkim zobowiązaniom i korzysta ze wszystkich płynących z niej korzyści. W notyfikacji złożonej Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych państwo to może jednak oświadczyć, że:

a) w odniesieniu do art. 12:

i) nie będzie stosować postanowień tego artykułu;

ii) nie będzie stosować postanowień tego artykułu w niektórych zakresach;

iii) nie będzie stosować tego artykułu w odniesieniu do fonogramów, których producent nie jest obywatelem innego umawiającego się państwa;

iv) ograniczy ochronę przewidzianą w tym artykule w odniesieniu do fonogramów, których producent jest obywatelem innego umawiającego się państwa, w takim stopniu i do takich warunków, na których to państwo udziela ochrony fonogramom po raz pierwszy utrwalonym przez obywatela państwa składającego oświadczenie; niemniej jednak okoliczność, że umawiające się państwo, którego obywatelem jest producent, nie udziela ochrony temu samemu beneficjentowi lub beneficjentom, nie jest uznawane za różnicę w zakresie ochrony”.

11. Irlandia jest stroną konwencji rzymskiej, jednakże złożyła notyfikację zgodnie z art. 16 ust. 1 lit. a) pkt ii).

12. Unia Europejska nie jest stroną konwencji rzymskiej. Wyłącznie państwa członkowskie mogą być jej stronami.

2. Traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach

13. Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o artystycznych wykonaniach i fonogramach (zwany dalej „WPPT”) z dnia 20 września 1996 r.[7] zawiera przepisy prawa międzynarodowego dotyczące praw pokrewnych prawom autorskim, których zakres wykracza poza zakres przepisów konwencji rzymskiej.

14. Artykuł 1 WPPT stanowi:

„Stosunek do innych konwencji

1. Żadne postanowienie niniejszego traktatu nie uchyla zobowiązań, które umawiające się strony podjęły wobec siebie na podstawie Międzynarodowej konwencji o ochronie artystów wykonawców, producentów fonogramów i organizacji nadawczych, sporządzonej w Rzymie w dniu 26 października 1961 r. (zwanej dalej »konwencją rzymską«).

2. Ochrona przyznana na podstawie niniejszego traktatu nie narusza i nie ma żadnego wpływu na ochronę praw autorskich do utworów literackich i artystycznych. W związku z tym żadne postanowienie niniejszego traktatu nie może być interpretowane jako naruszające taką ochronę.

3. Niniejszy traktat nie ma żadnego związku z innymi porozumieniami ani nie narusza praw i obowiązków wynikających z innych porozumień”.

7 — Decyzja Rady 2000/278/WE z dnia 16 marca 2000 r. w sprawie zatwierdzenia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Traktatu WIPO o prawach autorskich oraz Traktatu WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach (Dz.U. L 89, s. 6).

15. Artykuł 2 WPPT, który zawiera definicje, stanowi w lit. f) i g):

„Dla celów niniejszego traktatu:

f) »nadawanie« oznacza bezprzewodowe przekazywanie dźwięków do odbioru publicznego lub też obrazów i dźwięków, lub ich reprezentacji; termin ten obejmuje także przekaz satelitarny lub przekaz za pomocą kodowanych sygnałów, jeśli urządzenia dekodujące są udostępnione publiczności przez tę samą organizację nadawczą lub za jej zgodą;

g) »publiczne komunikowanie« wykonania lub fonogramu oznacza publiczne przekazywanie dźwięków wykonania lub dźwięków, lub reprezentacji dźwięków utrwalonych na fonogramie w jakikolwiek sposób, inny niż nadawanie. Dla celów artykułu 15 »publiczne komunikowanie« obejmuje także publiczne odtwarzanie dźwięków lub ich reprezentacji utrwalonych na fonogramie”.

16. Rozdział II WPPT dotyczy praw artystów wykonawców, a rozdział III – praw producentów fonogramów. Rozdział IV zawiera postanowienia wspólne dla artystów wykonawców i producentów fonogramów. Artykuł 15 WPPT, zawarty w ostatnim rozdziale, dotyczący prawa do wynagrodzenia za nadawanie i udostępnianie publiczności, stanowi:

„1. Artystom wykonawcom i producentom fonogramów przysługuje prawo do jednorazowego odpowiedniego wynagrodzenia za bezpośrednie lub pośrednie korzystanie z fonogramów opublikowanych w celach zarobkowych poprzez nadawanie lub jakiekolwiek publiczne komunikowanie.

2. Umawiające się strony mogą postanowić w swoich ustawodawstwach krajowych, że jednorazowego odpowiedniego wynagrodzenia od użytkownika dochodzi artysta wykonawca lub producent fonogramu, lub jeden i drugi. Umawiające się strony mogą przyjąć ustawodawstwo krajowe określające, w przypadku braku umowy pomiędzy artystą wykonawcą a producentem fonogramów, warunki, zgodnie z którymi artyści wykonawcy i producenci fonogramów dzielą jednorazowe odpowiednie wynagrodzenie.

3. Każda umawiająca się strona, składając notyfikację Dyrektorowi Generalnemu WIPO, może oświadczyć, że będzie stosować postanowienia ustępu 1 tylko w odniesieniu do niektórych form wykorzystania lub też w inny sposób ograniczy zakres jego zastosowania, lub też w ogóle nie będzie stosować tych postanowień.

4. Dla celów niniejszego artykułu fonogramy udostępnione publicznie, drogą przewodową lub bezprzewodową w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym, traktuje się, jakby były opublikowane w celach komercyjnych”.

17. Zgodnie z art. 16 WPPT, zatytułowanym „Ograniczenia i wyjątki”:

„1. Umawiające się strony mogą w pewnych szczególnych przypadkach przewidzieć w swoich ustawodawstwach wprowadzenie tych samych ograniczeń i wyjątków w odniesieniu do ochrony artystów wykonawców i producentów fonogramów, jakie ich ustawodawstwo przewiduje w związku z ochroną praw autorskich do utworów literackich i artystycznych.

2. Umawiające się strony zawężą wszystkie ograniczenia i wyjątki od praw przewidzianych w niniejszym traktacie do określonych szczególnych przypadków, które nie naruszają normalnego korzystania z artystycznego wykonania lub fonogramu i nie przynoszą nieuzasadnionego uszczerbku prawowitym interesom artysty wykonawcy lub producenta fonogramu”.

18. Irlandia i Unia Europejska są stronami WPPT. Nie złożyły one oświadczenia na podstawie art. 15 ust. 3 WPPT.

B – *Prawo Unii*[8]

1. Dyrektywa 92/100

19. Motywy piąty, od siódmego do dziesiątego, od piętnastego do siedemnastego i dwudziesty dyrektywy 92/100 mają następujące brzmienie:

„[…]

(5) fundamentalnego znaczenia dla rozwoju gospodarczego i kulturalnego Wspólnoty nabiera w związku z tym odpowiednia ochrona utworów chronionych prawem autorskim poprzez prawo najmu i użyczenia, a także ochrona przedmiotów praw pokrewnych poprzez prawo utrwalania, prawo powielania, prawo rozpowszechniania, prawo nadawania oraz prawo publicznego odtwarzania [udostępniania];

[…]

(7) w celu umożliwienia wykonywania działalności twórcom i wykonawcom konieczne są dla nich stosowne dochody stanowiące podstawę do dalszej pracy twórczej i artystycznej, a inwestycje konieczne w szczególności w przypadku producentów fonogramów i filmów są szczególnie wysokie i ryzykowne; możliwość zapewnienia tego rodzaju dochodów oraz zwrócenie się tego typu inwestycji może być efektywnie zagwarantowane jedynie poprzez stosowną ochronę prawną każdego zainteresowanego właściciela praw;

(8) działalność twórcza, artystyczna i produkcyjna stanowi w znacznej mierze działalność prowadzoną na własny rachunek, a jej wykonywanie powinno być ułatwione poprzez ochronę prawną, zharmonizowaną w ramach Wspólnoty;

(9) w zakresie, w jakim taka działalność ma zasadniczo charakter usług, jej wykonywanie musi być ułatwione poprzez ustanowienia zharmonizowanych ram prawnych Wspólnoty;

(10) zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich powinno odbywać się w taki sposób, aby nie stały one w sprzeczności z umowami międzynarodowymi, na których oparte są w wielu państwach członkowskich prawa autorskie i prawa pokrewne;

[…]

(15) konieczne jest wprowadzenie ustaleń, zapewniających niezbywalne prawo do godziwego wynagrodzenia twórcom i wykonawcom, którym zostanie przyznana równocześnie możliwość zlecania administrowania tym prawem organizacjom zbiorowego zarządzania ich reprezentującym;

(16) godziwe wynagrodzenie może być przekazane w formie jednej lub więcej płatności każdorazowo przy zawieraniu umowy lub w terminie późniejszym;

(17) godziwe wynagrodzenie powinno odpowiadać zakresowi wkładu odnośnych twórców lub wykonawców w fonogram lub film;

[…]

8 — Zgodnie z terminologią stosowaną w TUE i TFUE, posługuję się wyrażeniem „prawo Unii” na oznaczenie jednocześnie prawa wspólnotowego i prawa Unii. W dalszej części niniejszej opinii odwołuję się do przepisów prawa pierwotnego mających zastosowanie ratione temporis.

(20) państwa członkowskie mogą ustanowić dalej sięgającą ochronę praw właścicieli praw pokrewnych niż określona w art. 8 niniejszej dyrektywy;

[…]”.

20. Artykuł 8 dyrektywy 92/100 jest zatytułowany „Nadawanie i odtwarzanie [udostępnianie] publiczne”. Stanowi on:

„1. Państwa członkowskie ustanawiają na rzecz [artystów] wykonawców wyłączne prawo zezwalania lub zakazywania bezprzewodowego nadawania oraz odtwarzania [udostępniania] publicznego ich wykonań, chyba że wykonania te stanowią same w sobie nadawane wykonanie lub oparte są na utrwaleniu.

2. Państwa członkowskie ustanawiają prawo w celu zapewnienia wypłaty jednorazowego godziwego wynagrodzenia płatnego przez użytkownika, jeżeli fonogram odtworzony [udostępniony] do celów handlowych lub powielenie takiego fonogramu zostanie użyte do nadania przez środki bezprzewodowe lub w jakikolwiek sposób odtworzone [udostępnione] publicznie oraz zapewnia jego podział między [artystów] wykonawców i producentów fonogramów. W braku porozumienia w tej sprawie między [artystami] wykonawcami i producentami fonogramów państwo członkowskie może określić warunki podziału wynagrodzenia.

3. Państwa członkowskie ustanawiają na rzecz organizacji nadawczych wyłączne prawo zezwalania lub zakazywania bezprzewodowego retransmitowania jej programów oraz publicznego odtwarzania [udostępniania] jej programów, jeśli to odtwarzanie [udostępnianie] następuje w miejscach dostępnych publicznie za opłatą wstępu”.

21. Artykuł 10 dyrektywy 92/100 stanowi:

„Ograniczenia praw

1. Państwa członkowskie mogą ustanowić ograniczenia praw określonych w rozdziale II w następujących przypadkach:

a) dla użytku prywatnego;

[…]

2. Bez względu na ust. 1 każde państwo członkowskie może ustanowić tego samego rodzaju ograniczenia w zakresie ochrony [artystów] wykonawców, producentów fonogramów, organizacji nadawczych i producentów pierwszych zapisów filmów, jakie przewidziane są dla ochrony prawa autorskiego w zakresie utworów literackich i artystycznych. Licencje obowiązkowe mogą być jednak ustanowione jedynie w zakresie zgodnym z postanowieniami konwencji rzymskiej.

3. Ustęp 1 lit. a) nie narusza aktualnych i przyszłych przepisów prawnych w zakresie wynagrodzenia za powielanie do użytku prywatnego”.

2. Dyrektywa 2006/115

22. Dyrektywa 2006/115 ujednoliciła dyrektywę 92/100. Motywy 3, 5–7, 12, 13 i 16 tej dyrektywy mają następujące brzmienie:

„(3) Fundamentalnego znaczenia dla rozwoju gospodarczego i kulturalnego Wspólnoty nabiera w związku z tym odpowiednia ochrona utworów chronionych prawem autorskim poprzez prawo najmu i użyczenia, a także ochrona przedmiotów praw pokrewnych poprzez prawo utrwalania, prawo rozpowszechniania, prawo nadawania oraz prawo publicznego odtwarzania [udostępniania].

[…]

(5) W celu umożliwienia wykonywania działalności twórcom i wykonawcom konieczne są dla nich stosowne dochody stanowiące podstawę do dalszej pracy twórczej i artystycznej, a inwestycje konieczne w szczególności w przypadku producentów fonogramów i filmów są szczególnie wysokie i ryzykowne. Możliwość zapewnienia tego rodzaju dochodów oraz zwrócenie się tego typu inwestycji może być efektywnie zagwarantowane jedynie poprzez stosowną ochronę prawną każdego zainteresowanego właściciela praw.

(6) Działalność twórcza, artystyczna i produkcyjna stanowi w znacznej mierze działalność prowadzoną na własny rachunek. Prowadzenie takiej działalności powinno być ułatwione poprzez dostarczenie zharmonizowanej ochrony prawnej w ramach Wspólnoty. W zakresie, w jakim ta działalność ma zasadniczo charakter usług, ich dostarczanie powinno być również ułatwione poprzez stworzenie zharmonizowanych ram prawnych w ramach Wspólnoty.

(7) Zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich powinno odbywać się w taki sposób, aby nie stały one w sprzeczności z umowami międzynarodowymi, na których oparte są w wielu państwach członkowskich prawa autorskie i prawa pokrewne.

[…]

(12) Konieczne jest wprowadzenie ustaleń, zapewniających niezbywalne prawo do godziwego wynagrodzenia twórcom i wykonawcom, którym zostanie przyznana równocześnie możliwość zlecania administrowania tym prawem organizacjom zbiorowego zarządzania ich reprezentującym.

(13) Godziwe wynagrodzenie może być przekazane w formie jednej lub więcej płatności każdorazowo przy zawieraniu umowy lub w terminie późniejszym. Powinno ono odpowiadać zakresowi wkładu odnośnych twórców lub wykonawców w fonogram lub film.

[…]

(16) Państwa członkowskie powinny być w stanie ustanowić [mieć możliwość ustanowienia] dalej sięgającą [sięgającej] ochronę [ochrony] praw właścicieli praw pokrewnych, niż określona w przepisach niniejszej dyrektywy w odniesieniu do nadawania oraz odtwarzania [udostępniania] publicznego".

23. Rozdział II dyrektywy reguluje prawa pokrewne prawu autorskiemu. Artykuł 8, który dotyczy nadawania i udostępniania publicznego, stanowi:

„1. Państwa członkowskie ustanawiają na rzecz [artystów] wykonawców wyłączne prawo zezwalania lub zakazywania bezprzewodowego nadawania oraz odtwarzania [udostępniania] publicznego ich wykonań, chyba że wykonania te stanowią same w sobie nadawane wykonanie lub oparte są na utrwaleniu.

2. Państwa członkowskie ustanawiają prawo w celu zapewnienia wypłaty jednorazowego godziwego wynagrodzenia płatnego przez użytkownika, jeżeli fonogram opublikowany w celach handlowych lub powielony egzemplarz takiego fonogramu zostaną użyte do nadania przez środki bezprzewodowe lub w jakikolwiek sposób odtworzone [udostępnione] publicznie, oraz zapewnienia jego podziału między właściwych [artystów] wykonawców i producentów fonogramów. W braku porozumienia w tej sprawie między [artystami] wykonawcami i producentami fonogramów państwo członkowskie może określić warunki podziału wynagrodzenia.

3. Państwa członkowskie ustanawiają na rzecz organizacji nadawczych wyłączne prawo zezwalania lub zakazywania bezprzewodowego retransmitowania jej programów oraz publicznego odtwarzania [udostępniania] jej programów, jeśli to odtwarzanie [udostępnianie] następuje w miejscach dostępnych publicznie za opłatą wstępu".

24. Artykuł 10 dyrektywy jest zatytułowany „Ograniczenia praw" i ma następujące brzmienie:

„1. Państwa członkowskie mogą ustanowić ograniczenia praw określonych w niniejszym rozdziale w następujących przypadkach:

a) dla użytku prywatnego;

[…]

2. Bez względu na ust. 1 każde państwo członkowskie może ustanowić tego samego rodzaju ograniczenia w zakresie ochrony [artystów] wykonawców, producentów fonogramów, organizacji nadawczych i producentów pierwszych zapisów filmów, jakie przewidziane są do ochrony prawa autorskiego w zakresie utworów literackich i artystycznych.

Licencje obowiązkowe mogą być jednak ustanowione jedynie w zakresie zgodnym z postanowieniami konwencji rzymskiej.

3. Ograniczenia określone w ust. 1 i 2 mogą być zastosowane jedynie w niektórych szczególnych przypadkach, które nie szkodzą normalnemu wykorzystaniu przedmiotu objętego ochroną ani nie naruszają w sposób nadmierny uzasadnionych interesów podmiotu prawa".

25. Artykuł 14 dyrektywy jest zatytułowany „Uchylenie" i stanowi:

„Dyrektywa 92/100/EWG zostaje niniejszym uchylona, bez naruszenia zobowiązań państw członkowskich odnoszących się do terminów przeniesienia do prawa krajowego dyrektyw, określonych w części B załącznika I.

Odesłania do uchylonej dyrektywy traktuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy i należy odczytywać zgodnie z tabelą korelacji w załączniku II".

3. Dyrektywa 2001/29

26. Motywy 9–12, 15, 23, 24 i 27 dyrektywy 2001/29 mają następujące brzmienie:

„(9) Wszelka harmonizacja praw autorskich i pokrewnych opiera się na wysokim poziomie ochrony, odkąd [gdyż] prawa te mają zasadnicze znaczenie dla twórczości intelektualnej. Ich ochrona zapewnia utrzymanie i rozwój kreatywności w interesie autorów, artystów wykonawców, producentów, konsumentów, kultury i gospodarki, jak również szerokiej publiczności. Własność intelektualną uznano więc za integralną część własności.

(10) Autorzy i artyści wykonawcy, aby móc kontynuować swoją twórczą i artystyczną pracę, muszą otrzymywać stosowne wynagrodzenie za korzystanie z ich utworów, tak samo jak producenci, aby móc finansować tę pracę. Wytworzenie produktów takich jak fonogramy, filmy lub produkty multimedialne oraz takie usługi jak usługi »na żądanie« wymagają znacznych nakładów inwestycyjnych. Dla zagwarantowania takiego wynagrodzenia i uzyskania zadowalającego przychodu z tych inwestycji konieczna jest właściwa ochrona prawa własności intelektualnej.

(11) Skuteczny i ścisły system ochrony praw autorskich i pokrewnych [prawa autorskiego i praw pokrewnych] jest jednym z głównych sposobów zapewniających powstawanie twórczości kulturalnej w Europie i uzyskanie niezbędnych środków oraz zachowanie niezależności i godności twórców i artystów wykonawców.

(12) Bardzo ważne jest również, z kulturowego punktu widzenia, otoczenie właściwą ochroną utworów chronionych przez prawo autorskie oraz przedmiotów ujętych w prawach pokrewnych. Artykuł 151 traktatu nakłada na Wspólnotę obowiązek uwzględniania w swoim działaniu aspektów kulturalnych.

[…]

(15) Konferencja dyplomatyczna, która odbyła się w grudniu 1996 r. pod patronatem Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO), doprowadziła do przyjęcia dwóch nowych traktatów, traktatu WIPO o prawie autorskim i traktatu WIPO o artystycznych wykonaniach i nagraniach, które dotyczą odpowiedniej ochrony autorów i ochrony artystów wykonawców oraz producentów fonogramów. Traktaty te istotnie uaktualniają międzynarodową ochronę praw autorskich oraz [praw] pokrewnych, również w odniesieniu do tego, co nazywane jest »agendą cyfrową«, i poprawiają środki walki z piractwem w skali ogólnoświatowej. Wspólnota i większość państw członkowskich podpisały już traktaty i obecnie we Wspólnocie i państwach członkowskich trwa procedura ratyfikacyjna. Niniejsza dyrektywa również zmierza do wdrożenia niektórych z tych nowych zobowiązań międzynarodowych.

[…]

(23) Niniejsza dyrektywa powinna bardziej zharmonizować obowiązujące prawo autora do publicznego udostępniania utworu. Prawo to należy rozumieć w szerszym znaczeniu jako obejmujące każde [publiczne] udostępnianie utworu odbiorcom nieznajdującym się w miejscu, z którego przekazywanie pochodzi. Prawo to obejmuje każdą publiczną transmisję lub retransmisję utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym nadawanie programów. Prawo to nie powinno obejmować żadnych innych działań.

(24) Przez prawo podawania do publicznej wiadomości przedmiotów objętych ochroną określonych w art. 3 ust. 2 należy rozumieć prawo obejmujące wszystkie czynności polegające na udostępnieniu takich przedmiotów odbiorcom nieznajdującym się w miejscu, z którego przedmiot objęty ochroną jest podawany do wiadomości, i nieobejmujące jakichkolwiek innych czynności.

[…]

(27) Zwykłe dostarczenie urządzeń przeznaczonych do umożliwienia lub dokonania przekazu nie stanowi samo w sobie przekazania [udostępniania] w rozumieniu niniejszej dyrektywy.

[…]”.

27. Zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 dyrektywy 2001/29:

„1. Państwa członkowskie powinny zapewnić autorom wyłączne prawo do zezwalania lub zabraniania na jakiekolwiek publiczne udostępnianie ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając podawanie do publicznej wiadomości [udostępnianie publiczności] ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

2. Państwa członkowskie powinny przewidzieć wyłączne prawo do zezwalania lub zabraniania na jakiekolwiek podawanie do publicznej wiadomości [udostępnianie publiczności] utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie:

a) dla artystów wykonawców – w odniesieniu do utrwaleń ich przedstawień;

b) dla producentów fonogramów – w odniesieniu do ich fonogramów;

[…]

d) dla organizacji radiowych i telewizyjnych – w odniesieniu do utrwaleń ich programów, niezależnie od tego, czy te programy transmitowane są przewodowo lub bezprzewodowo, włączając drogę kablową lub satelitarną".

C – *Prawo krajowe*

28. Odpowiednie przepisy prawa krajowego zawarte są w Copyright and Related Rights Act 2000 (ustawie z 2000 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, zwanej dalej „ustawą z 2000 r.").

29. Część druga ustawy z 2000 r. jest zatytułowana „Prawo autorskie".

30. W odniesieniu do fonogramów ustawa z 2000 r. stanowi w § 17 ust. 2 lit. b), że nagrania dźwiękowe stanowią przedmiot prawa autorskiego zgodnie z tą ustawą. Paragraf 21 lit. a) w związku z § 23 ust. 1 stanowią, że producent nagrania dźwiękowego jest jego twórcą i jako takiemu przysługuje mu w pierwszej kolejności prawo autorskie do nagrania dźwiękowego.

31. Rozdział czwarty ustawy z 2000 r. jest zatytułowany „Prawa właścicieli praw autorskich".

32. Paragraf 37 ust. 1 lit. b) zawarty w tym rozdziale przyznaje właścicielowi prawa autorskiego (włączając w to producenta nagrania dźwiękowego) wyłączne prawo „do udostępniania utworu". Producentowi fonogramu w pewnych przypadkach przysługuje na mocy prawa irlandzkiego szersze prawo niż przyznają mu dyrektywy 92/100 lub 2006/115.

33. Paragraf 37 ust. 2 stanowi, że prawo autorskie do utworu narusza ten, kto nie posiadając licencji udzielonej mu przez właściciela tego prawa, podejmuje się albo upoważnia inną osobę do podjęcia którejkolwiek z czynności zastrzeżonych na mocy prawa autorskiego.

34. Niemniej jednak § 38 ustawy z 2000 r. ustanawia prawa wykorzystania w celu publicznego udostępniania fonogramów i w celu ich nadawania w sposób bezprzewodowy lub przewodowy. Zgodnie z tym przepisem działanie takie jest dozwolone pod warunkiem uiszczenia godziwego wynagrodzenia w odniesieniu do takiego odtwarzania lub nadawania oraz pod warunkiem przestrzegania wymogów określonych w § 38 ustawy z 2000 r.

35. Rozdział szósty ustawy z 2000 r. reguluje działania dozwolone względem utworów chronionych prawem autorskim.

36. Paragraf 97 tego rozdziału stanowi:

„1. Z zastrzeżeniem ust. 2, spowodowanie, by nagranie dźwiękowe lub program nadany bezprzewodowo albo przewodowo zostały usłyszane lub obejrzane, nie stanowi naruszenia prawa autorskiego w wypadku, gdy są one słyszane lub oglądane:

a) w części obiektu przeznaczonej na pomieszczenia do spania dla osób w nich przebywających lub pensjonariuszy;

b) w ramach udogodnień dostarczanych wyłącznie albo głównie osobom w nim przebywającym lub pensjonariuszom.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania do żadnej części obiektów, do których ma zastosowanie ten przepis, w wypadku gdy pobierana jest odrębna opłata za wstęp do części obiektu, w której ma być wysłuchane lub obejrzane nagranie dźwiękowe lub program nadany bezprzewodowo albo przewodowo".

37. Część trzecia ustawy z 2000 r. dotyczy praw artystów wykonawców. Paragraf 246 ustawy z 2000 r. zawarty w tej części przewiduje wyjątek dotyczący artystów wykonawców porównywalny z wyjątkiem zawartym w § 97.

38. W odniesieniu do twórców utworów literackich, artystycznych, dramatycznych lub muzycznych w rozumieniu dyrektyw 2001/29 brak jest przepisu ustanawiającego wyjątek odpowiadający § 97 i § 246.

III – Okoliczności faktyczne

39. Skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym jest spółką zarządzającą prawami autorskimi. Wspólnikami spółki są producenci fonogramów, którym przysługują prawa pokrewne prawu autorskiemu względem fonogramów. Skarżąca w imieniu swych wspólników powołuje się na ich prawa wynikające z publicznego udostępniania ich fonogramów.

40. Stroną pozwaną w postępowaniu przed sądem krajowym jest państwo irlandzkie.

41. Zdaniem skarżącej przed sądem krajowym Irlandia nie dokonała prawidłowej transpozycji dyrektyw 92/100 i 2006/115. Paragraf 97 ust. 1 ustawy z 2000 r. nie jest zgodny z art. 8 ust. 2 dyrektywy 92/100 lub dyrektywy 2006/115, gdyż nie przewiduje on prawa do godziwego wynagrodzenia za udostępnianie fonogramów za pośrednictwem odbiorników radiowych, telewizyjnych i urządzeń odtwarzających dźwięk, umieszczonych w pokojach hotelowych i gościnnych w Irlandii w ramach świadczonych w nich usług.

42. Skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym wniosła skargę przeciwko Irlandii. Po pierwsze, żąda ona stwierdzenia, że Irlandia, przyjmując § 97 ustawy z 2000 r., naruszyła art. 10 WE oraz, po drugie, żąda ona naprawienia wynikającej z tego szkody.

IV – Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

43. Sąd krajowy rozważa, czy wyjątek od obowiązku uiszczenia godziwego wynagrodzenia przewidziany w § 97 ust. 1 lit. a) i § 246 ustawy z 2000 r. jest zgodny z art. 8 ust. 2 dyrektywy 92/100 lub dyrektywy 2006/115, gdyż wyłącza z obowiązku uiszczenia godziwego wynagrodzenia udostępnianie fonogramów, programów radiowych lub programów nadawanych drogą kablową w pokojach hotelowych lub gościnnych. Dlatego też sąd krajowy przedkłada Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy osoba prowadząca hotel, umieszczająca w pokojach hotelowych odbiorniki telewizyjne lub radiowe, za pośrednictwem których nadawany jest sygnał, jest »użytkownikiem« »[udostępniającym] publicznie« fonogram, który może być nadawany w rozumieniu art. 8 ust. 2 ujednoliconej dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r.?

2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie [pierwsze], czy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115/WE zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia prawa do zapłaty godziwego wynagrodzenia przez osobę prowadzącą hotel, oprócz wynagrodzenia wypłacanego przez nadawcę za odtwarzanie fonogramu?

3) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie [pierwsze], czy art. 10 dyrektywy 2006/115/WE umożliwia państwom członkowskim zwolnienie osób prowadzących hotele z obowiązku zapłaty »jednorazowego i godziwego wynagrodzenia« z tytułu »użytku prywatnego« w rozumieniu art. 10 ust. 1 lit. a)?

4) Czy osoba prowadząca hotel umieszczająca w pokojach hotelowych fonogramy w formie analogowej lub cyfrowej i urządzenia (inne niż odbiorniki telewizyjne lub radiowe), za pośrednictwem których mogą być odtwarzane lub odsłuchiwane te fonogramy, jest »użytkownikiem« »[udostępniającym] publicznie« fonogram w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115/WE?

5) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie [czwarte], czy art. 10 dyrektywy 2006/115/WE umożliwia państwom członkowskim zwolnienie osób prowadzących hotele z obowiązku zapłacenia »jednorazowego i godziwego wynagrodzenia« z tytułu »użytku prywatnego« w rozumieniu art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115/WE?”.

44. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez sąd krajowy, sprawa nie dotyczy publicznych pomieszczeń hoteli i pensjonatów, lecz wyłącznie pokoi. Ponadto sprawa nie dotyczy ani interaktywnych przekazów, ani przekazów na żądanie.

V – Postępowanie przed Trybunałem

45. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wpłynął do sekretariatu Trybunału w dniu 7 kwietnia 2010 r.

46. W ramach procedury pisemnej uwagi przedstawili skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym, rząd grecki, Irlandia, a także Komisja Europejska.

47. Przedstawiciele skarżącej w postępowaniu przed sądem krajowym, SCF, M. Del Corso, Irlandii, rządów włoskiego, greckiego, francuskiego oraz Komisji wzięli udział w rozprawie, która odbyła się w dniu 7 kwietnia 2011 r. łącznie w niniejszej sprawie oraz w sprawie SCF Consorzio Fonografici.

VI – Uwagi wstępne

48. W sprawie przed sądem krajowym skarżąca zażądała odszkodowania w związku z odpowiedzialnością Irlandii z tytułu naruszenia prawa Unii. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału takie prawo do odszkodowania istnieje co do zasady w prawie Unii, jeżeli naruszona norma prawna Unii jest dla jednostek źródłem uprawnień, naruszenie jest wystarczająco istotne i istnieje bezpośredni związek przyczynowy między naruszeniem a poniesioną przez jednostki szkodą [9]. W pytaniach prejudycjalnych sąd krajowy ograniczył się w sposób zamierzony do rozstrzygnięcia kwestii, czy Irlandia uchybiła zobowiązaniu dokonania transpozycji art. 8 ust. 2 dyrektyw 92/100 lub 2006/115. Jeżeli Trybunał miałby udzielić odpowiedzi twierdzącej na to pytanie w następstwie poniższych uwag dotyczących interpretacji tych przepisów, powinien on w zakresie, w jakim chciałby odnieść się do odpowiedzialności państwa przewidzianej w prawie Unii, zbadać ponadto, czy spełnione zostały pozostałe przesłanki tej odpowiedzialności.

9 — Wyroki: z dnia 19 listopada 1991 r. w sprawach połączonych C-6/90 i C-9/90 Francovich i in., Rec. s. I-5357, pkt 35; z dnia 5 marca 1996 r. w sprawach połączonych C-46/93 i C-48/93 Brasserie du pêcheur et Factortame, Rec. s. I-1029, pkt 31; z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie C-568/08 Combinatie Spijker Infrabouw-De Jonge Konstruktie i in., Zb. Orz. s. I-12655, pkt 87.

49. Ponadto w celu uproszczenia wywodu nie będę powoływać się w dalszej części niniejszej opinii na dyrektywę 2006/115. Bez wątpienia pytanie dotyczące naruszenia prawa Unii dotyczy zarówno art. 8 ust. 2 dyrektywy 92/100, jak i art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, tym niemniej dyrektywa 2006/115 stanowi wyłącznie ujednoliconą wersję dyrektywy 92/100, co oznacza, że art. 8 ust. 2 jest identyczny w obydwu dyrektywach. Dlatego też w dalszej części opinii będę odwoływać się wyłącznie do art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Ponadto również w celu uproszczenia wywodu będę odwoływać się poniżej wyłącznie do osób prowadzących hotele, nawet jeżeli niniejsze uwagi zachowują ważność również w ten sam sposób do osób prowadzących pensjonaty.

VII – Pytania prejudycjalne pierwsze i drugie

50. W pierwszym pytaniu prejudycjalnym sąd krajowy pragnie ustalić, czy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 należy interpretować w ten sposób, że osoba prowadząca hotel, umieszczająca odbiorniki telewizyjne lub radiowe w pokojach hotelowych i nadająca za ich pośrednictwem sygnał, powinna uiścić godziwe wynagrodzenie za pośrednie udostępnianie fonogramów wykorzystywanych w ramach programów.

51. Artykuł 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 przewiduje wypłatę godziwego wynagrodzenia, jeżeli fonogram udostępniony w celach handlowych lub powielenie takiego fonogramu zostanie użyte do nadania przez środki bezprzewodowe lub w jakikolwiek sposób publicznie udostępnione. W dalszej części niniejszej opinii odwołam się wyłącznie do przypadku obejmującego udostępnienie fonogramu w celach handlowych, jednakże uwagi zachowują ważność w taki sam sposób w odniesieniu do powielenia tego fonogramu.

52. Sąd krajowy chciałby przede wszystkim ustalić, czy w przypadku takim jak niniejszy osoba prowadząca hotel dokonuje „publicznego udostępnienia" i czy jest „użytkownikiem" w rozumieniu tego przepisu. Ponadto sąd ten chciałby ustalić, czy taki obowiązek uiszczenia godziwego wynagrodzenia występuje również w przypadku, gdy nadawca zapłacił już godziwe wynagrodzenie za wykorzystanie fonogramów w ramach jego programów.

A – *Zasadnicze argumenty stron*

53. Zdaniem *skarżącej przed sądem krajowym* i *rządu francuskiego* art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku takim jak niniejszy osoba prowadząca hotel jest zobowiązana do zapłacenia godziwego wynagrodzenia.

54. Po pierwsze, ma miejsce publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Pojęcie to stanowi niezależne pojęcie prawa Unii, które należy interpretować tak jak pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29. Przemawia za tym fakt, że brzmienie dwóch przepisów jest takie samo. Identycznej interpretacji pojęcia publicznego udostępniania nie sprzeciwiają się różnice występujące w zakresie ochrony praw autorskich i praw pokrewnych. Zgodnie z celami przepisów godziwe wynagrodzenie należne jest nie tylko twórcy, lecz również artystom wykonawcom i producentom fonogramów, gdyż powinno im się zagwarantować godziwe wynagrodzenie za obciążone ryzykiem nakłady związane z produkcją fonogramów. W tym względzie rząd francuski zauważa, że cel dyrektywy 2001/29, jakim jest uniknięcie rozbieżności wynikających z istnienia różnych przepisów prawnych, przemawia na rzecz identycznej interpretacji pojęcia publicznego udostępniania. Rozbieżności wynikające z faktu, że państwa członkowskie mogły już przewidzieć wyjątki i ograniczenia, pogłębiłyby się, gdyby interpretacja pojęcia publicznego udostępniania została pozostawiona uznaniu państw członkowskich. Jednolita interpretacja pojęcia publicznego udostępniania narzuca się również dlatego, że jest ona istotna także z punktu widzenia czasu trwania ochrony prawa autorskiego i praw pokrewnych na mocy dyrektywy 2006/116/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie czasu ochrony prawa autorskiego

i niektórych praw pokrewnych [10]. Skarżąca w postępowaniu przed sądem krajowym zauważa, że pośrednie przekazy również mają znaczenie. W ww. wyroku w sprawie SGAE Trybunał orzekł w podobnej sprawie, że miało miejsce publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29. Wystarcza, aby program radiowy lub telewizyjny był dostępny za pośrednictwem odbiorników radiowych lub telewizyjnych odbierających sygnał. Nie jest istotne, czy goście hotelowi rzeczywiście skorzystali z odbiorników. Udostępniając program radiowy i telewizyjny, osoby prowadzące hotel świadczą bowiem dodatkową usługę w celu zarobkowym.

55. Po drugie, zdaniem skarżącej przed sądem krajowym fakt, że art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 przewiduje wyłącznie zapłatę jednorazowego wynagrodzenia, nie sprzeciwia się obowiązkowi uiszczenia godziwego wynagrodzenia. Nie oznacza to, że osoba prowadząca hotel nie powinna uiszczać wynagrodzenia za publiczne udostępnianie, jeżeli nadawca zapłacił już takie wynagrodzenie. Wręcz przeciwnie, należy uiścić godziwe wynagrodzenie za każde wykorzystanie objęte art. 8 ust. 2 dyrektywy, niezależnie czy chodzi o wykorzystanie bezpośrednie, czy pośrednie. Odwołanie się w przepisie do jednorazowego wynagrodzenia oznacza wyłącznie, że osoba prowadząca hotel powinna uiścić jedynie wynagrodzenie, które zostanie następnie podzielone między producentów i artystów wykonawców. Wyrok w sprawie SENA [11] nie sprzeciwia się takiej interpretacji, ponieważ dotyczy on wyłącznie przepisów prawa Unii odnoszących się do wysokości wynagrodzenia.

56. Zdaniem *Irlandii* i *rządu greckiego* art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nie może być interpretowany w ten sposób, że w przypadku takim jak niniejszy podmiot prowadzący hotel jest zobowiązany uiścić godziwe wynagrodzenie.

57. Po pierwsze, zdaniem Irlandii, na pytanie, czy ma miejsce publiczne udostępnianie, należy odpowiedzieć w oparciu o prawo krajowe.

58. Po drugie, zdaniem Irlandii i rządu greckiego, nie ma miejsca publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Objęte tym pojęciem jest wyłącznie udostępnianie w dyskotece, w ramach koncertu lub w barze. W związku z tym Irlandia zauważa, że wyrażenie „publiczne udostępnianie" w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nie może być interpretowane tak jak było ono interpretowane w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 w wyroku w sprawie SGAE. Przede wszystkim art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 przyznaje prawo wyłączne twórcom. Artykuł 3 ust. 2 dyrektywy 2001/29 przyznaje wyłączne prawo producentom fonogramów wyłącznie jeśli chodzi o publiczne udostępnianie, podczas gdy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 przewiduje jedynie prawo gospodarcze w odniesieniu do publicznego udostępniania. Ponadto w świetle prawa międzynarodowego prawa te występują w różnych kontekstach. W szczególności „publiczne komunikowanie [udostępnianie]" zdefiniowane w art. 2 lit. g) WPPT ma węższy zakres niż wyrażenie „publiczne udostępnianie" zawarte w art. 8 WPPT w sprawie praw autorskich (zwanym dalej „WCT"). W tym względzie Irlandia zauważa, że zgodnie z art. 2 lit. g) WPPT, fonogramy powinny być odtworzone publicznie, a jest tak wyłącznie, gdy odbiornik radiowy lub telewizyjny jest rzeczywiście włączony. Ponadto Trybunał oparł swoją interpretację pojęcia udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 na fakcie, że pojęcie to obejmuje również prawo podania do publicznej wiadomości. Natomiast art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nie przewiduje prawa do godziwego wynagrodzenia w przypadku „podania do publicznej wiadomości" fonogramu. Następnie motywy dyrektywy 2001/29 oraz motywy dyrektywy 2006/115 przemawiają przeciwko identycznej interpretacji pojęcia „publicznego udostępniania". Ponadto w ramach ujednolicenia dyrektywy 92/100 żadne odniesienie do art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 nie zostało zawarte w dyrektywie 2006/115 jak też nie zostało stwierdzone, że objęte jest nim również pośrednie udostępnianie. Co więcej, należy uwzględnić, że konwencja rzymska i WPPT umożliwiają wprowadzenie wyjątków. Wreszcie fakt, że państwa członkowskie mają możliwość ustanowienia praw o szerszym zakresie, sprzeciwia się

10 — Dz.U. L 372, s. 12.

11 — Wyrok z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie C-245/00, Rec. s. I-1251.

identycznej interpretacji. Rząd grecki dodaje, że zbyt szeroka interpretacja pojęcia publicznego udostępniania prowadziłaby do niepożądanych rezultatów, gdyż umieszczanie centralnej anteny w budynku i wypożyczenie odbiorników radiowych lub telewizyjnych mogłoby zostać uznane za publiczne udostępnianie. W niniejszym przypadku chodzi wyłącznie o odbiór programu chroniony prawami podstawowymi. Ponadto należy uwzględnić interesy sektora turystycznego.

59. Po trzecie, zdaniem rządu greckiego i irlandzkiego w przypadku takim jak niniejszy osoba prowadząca hotel nie jest użytkownikiem w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Irlandia zauważa przede wszystkim, że osoba prowadząca hotel ogranicza się do udostępnienia odbiorników i środków technicznych w celu odbioru sygnału. Jeżeli nie włącza ona tych odbiorników, nie jest ona użytkownikiem. Następnie należy uwzględnić fakt, że w przeciwieństwie do art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 odwołuje się do użytkownika. Zdaniem rządu greckiego wyłącznie nadawca jest użytkownikiem, a osoba prowadząca hotel umożliwia jedynie odbiór programu. Odbiór ten jest chroniony prawami podstawowymi i nie jest przedmiotem praw autorskich.

60. Po czwarte, zdaniem rządu greckiego i Irlandii należy wykluczyć prawo do godziwego wynagrodzenia również dlatego, że zgodnie z art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 osoba prowadząca hotel nie powinna zapłacić dodatkowego wynagrodzenia, jeżeli nadawca zapłacił już godziwe wynagrodzenie za wykorzystanie. Zdaniem Irlandii wynika to z użycia zwrotu „lub" i „jednorazowe", a także systematyki poszczególnych ustępów art. 8. Takie wynagrodzenie nie byłoby godziwe również dlatego, że nadawca musiał już uiścić wynagrodzenie. Rząd grecki twierdzi, że wynagrodzenie zapłacone przez nadawcę pokrywa również odbiór programów za pośrednictwem odbiorników radiowych i telewizyjnych w pokojach hotelowych. Ponadto należy uwzględnić fakt, że w niektórych państwach członkowskich, jak Grecja, należy opłacić opłatę abonamentową za możliwość odbierania programów radiowych i telewizyjnych. Taka opłata jest również uiszczana przez hotele i w rezultacie pośrednio przez gości hotelowych w ramach ceny płaconej za pokój.

61. *Komisja* uważa również, że art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nie powinien być interpretowany w ten sposób, że w przypadku takim jak niniejszy państwo członkowskie jest zobowiązane przewidzieć godziwe wynagrodzenie.

62. Orzecznictwo Trybunału dotyczące art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 nie znajduje zastosowania jako takie do art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Należy bowiem uwzględnić różnice między dwoma przepisami. Podczas gdy twórcy jest przyznana szersza ochrona i prawo wyłączne, producentowi fonogramu przyznane jest wyłącznie słabsze prawo do godziwego wynagrodzenia. Ponadto z punktu widzenia prawa międzynarodowego te dwa przepisy występują w odmiennych kontekstach.

63. Zdaniem Komisji w przypadku takim jak niniejszy należy uznać pomimo tych różnic, że ma miejsce publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Przede wszystkim przepis ten dotyczy również pośrednich przekazów. Następnie z art. 2 lit. g) WPPT wynika, że aby doszło do udostępnienia w rozumieniu art. 8 ust. 2 WPPT, wystarczy, aby fonogram został odtworzony. Publiczny charakter udostępniania zależy od tego, czy miejsce, w którym odtwarzany jest fonogram, jest miejscem prywatnym lub publicznym i czy udostępnianie ma wartość gospodarczą, a także od liczebności kręgu słuchaczy. Zgodnie z tymi kryteriami należy w niniejszym przypadku uznać, że ma miejsce publiczne udostępnianie, tak jak w ww. wyroku w sprawie SGAE.

64. Tym niemniej Komisja uważa, że w niniejszym przypadku nie byłoby uzasadnione, aby osoba prowadząca hotel uiszczała dodatkowe wynagrodzenie. Po pierwsze, państwa członkowskie posiadają margines uznania w ramach art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Ten margines wynika z przyznanej im przez prawo międzynarodowe możliwości ustanowienia ograniczeń i wyjątków. Umożliwia im to nie tylko podjęcie decyzji, w jakich warunkach wynagrodzenie jest godziwe, lecz również, czy należy takie wynagrodzenie uiścić. Po drugie, w przypadku takim jak niniejszy, w którym nadawca uiścił już

godziwe wynagrodzenie, nie byłoby zgodne z różnymi zakresami ochrony przyznanymi, po pierwsze, w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 i, po drugie, art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, gdyby osoba prowadząca hotel musiała uiścić dodatkowe wynagrodzenie. Natomiast nie jest istotne, czy publiczność jest bądź nie zainteresowana udostępnianiem.

B – *Ocena prawna*

65. Pytania te zostały przedłożone w kontekście wyroku w sprawie SGAE [12]. Trybunał orzekł w nim, że rozprowadzanie sygnału za pomocą zainstalowanych w pokojach hotelowych odbiorników telewizyjnych przez podmiot świadczący usługi hotelarskie stanowi publiczne udostępnianie, w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, utworów wykorzystywanych w programach telewizyjnych. Przepis ten reguluje wyłączne prawo autora do zezwolenia lub zakazania publicznego udostępniania jego utworów. W niniejszym przypadku spór dotyczy w szczególności kwestii, czy ta interpretacja pojęcia publicznego udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 ma zastosowanie do tego samego wyrażenia użytego w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Dlatego też chciałabym najpierw omówić wyrok w sprawie SGAE (pkt 1), a następnie zająć się kwestią interpretacji art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 (pkt 2).

1. W przedmiocie interpretacji pojęcia publicznego udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29

66. W wyroku w sprawie SGAE Trybunał stwierdził, że rozprowadzanie sygnału na rzecz gości hotelowych za pomocą zainstalowanych w pokojach hotelowych odbiorników telewizyjnych stanowi publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej dyrektywy, niezależnie od wykorzystanej techniki przekazu sygnału. Trybunał uzasadnił to rozstrzygnięcie w następujący sposób:

67. Po pierwsze, Trybunał odwołał się do motywów dyrektywy 2001/29. Przede wszystkim do motywu 23, z którego wynika, że pojęcie „publiczne udostępnianie" należy rozumieć szeroko [13]. Następnie uznał on, że tylko w ten sposób możliwe jest osiągnięcie celu, jakim – zgodnie z motywami 9 i 10 – jest ustanowienie wysokiego poziomu ochrony na rzecz twórców, umożliwiając im otrzymanie stosownego wynagrodzenia za korzystanie z ich utworów [14].

68. Po drugie, Trybunał powołał się na orzecznictwo dotyczące innych przepisów prawa Unii [15].

69. Po trzecie, Trybunał oparł się na efekcie kumulacji, wynikającym z tego, że zazwyczaj goście hotelowi często zmieniają się w salach telewizyjnych i że w rezultacie udostępnienie może odbywać się na dużą skalę [16].

12 — Wyżej wymieniony w przypisie 4.

13 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie SGAE, pkt 36.

14 — Ibidem, pkt 36.

15 — Ibidem, pkt 37. W tym względzie Trybunał powołał się przede wszystkim na wyrok z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie C-89/04 Mediakabel, Zb. Orz. s. I-4891, pkt 30, w którym w odniesieniu do art. 1 lit. a) dyrektywy Rady 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz.U. L 298, s. 23) dokonał on interpretacji pojęcia „nadawania programów telewizyjnych" w ten sposób, że emisja programów telewizyjnych przeznaczonych do powszechnego odbioru ma być przeznaczona dla nieokreślonej liczby potencjalnych telewidzów. Następnie Trybunał powołał się na wyrok z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie C-192/04 Lagardère Active Broadcast, Zb. Orz. s. I-7199, pkt 31, w którym w odniesieniu do art. 1 ust. 2 lit. a) dyrektywy Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową (Dz.U. L 248, s. 15) dokonał interpretacji pojęcia publicznego udostępniania drogą satelitarną w ten sposób, że musi ono obejmować nieokreśloną liczbę potencjalnych telewidzów.

16 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie SGAE, pkt 38 i nast.

70. Po czwarte, Trybunał stwierdził, że zgodnie z art. 11 bis pkt ii) konwencji berneńskiej chodzi o niezależne udostępnianie dokonywane przez inną organizację niż ta, która nadaje pierwotnie. Dlatego też takie rozpowszechnianie utworu skierowane jest do innej publiczności niż publiczność, której utwór był pierwotnie udostępniony, czyli do nowego kręgu odbiorców [17].

71. Po piąte, Trybunał zdefiniował publiczny charakter pośredniego udostępniania, odwołując się do przewodnika po konwencji berneńskiej, opracowanego przez WIPO. Twórca, wyrażając zgodę na nadawanie swych utworów drogą radiowo-telewizyjną, bierze pod uwagę tylko bezpośrednich użytkowników, czyli posiadaczy odbiorników, którzy – pojedynczo, w gronie prywatnym lub rodzinnym – odbierają nadawane programy. Zgodnie z tym przewodnikiem, jeśli sygnał odbierany jest na rzecz szerszego audytorium, w ewentualnych celach zarobkowych, nowi odbiorcy mają możliwość skorzystania z utworu przekazywanego za pomocą dźwięku lub obrazu, a udostępnienie programu za pomocą głośnika lub innego podobnego urządzenia nie jest już tylko odbiorem audycji, lecz niezależną czynnością, za pomocą której nadawany utwór udostępniany jest nowej publiczności [18].

72. Po szóste, Trybunał orzekł, że goście hotelowi stanowią taką nową publiczność. Podmiot świadczący usługi hotelarskie podejmuje działania w celu udostępnienia chronionego utworu swoim klientom, mając pełną świadomość ich konsekwencji [19].

73. Po siódme, Trybunał zauważa, że aby uznać, iż doszło do publicznego udostępnienia utworu, wystarczy, by utwór był udostępniony publiczności w sposób umożliwiający dostęp do niego osobom tworzącym tę publiczność [20].

74. Po ósme, Trybunał orzekł, że umożliwienie klientom dostępu do utworu nadawanego drogą radiowo-telewizyjną należy traktować jako dodatkową usługę, świadczoną w celu uzyskania korzyści. Hotel dąży w ten sposób do osiągnięcia celu zarobkowego, gdyż oferowanie tej usługi ma wpływ na standard hotelu, a co za tym idzie – przekłada się ono na cenę pokoju [21].

75. Po dziewiąte, Trybunał uznał jednak, że samo umieszczenie odbiorników telewizyjnych w pokojach hotelowych nie stanowi jako takie publicznego udostępnienia w rozumieniu dyrektywy 2001/29. Natomiast jeżeli za pośrednictwem tak umieszczonych odbiorników telewizyjnych podmiot świadczący usługi hotelarskie rozprowadza sygnał na rzecz swoich klientów zajmujących pokoje hotelowe, mamy do czynienia z publicznym udostępnieniem, niezależnie od wykorzystanej techniki przekazu sygnału [22].

2. Interpretacja art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115

76. Przed zbadaniem kwestii interpretacji pojęć publicznego udostępniania (c) i użytkownika (d), użytych w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, a także obowiązku uiszczenia godziwego wynagrodzenia (e), chciałabym przede wszystkim zaznaczyć, że chodzi o niezależne pojęcia prawa Unii (a), które należy interpretować z uwzględnieniem kontekstu prawa międzynarodowego (b).

a) Niezależne pojęcia prawa Unii

77. Niektóre strony podnoszą, że prawo Unii nie narzuca jednolitej interpretacji niektórych pojęć użytych w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, jak pojęcia publicznego udostępniania. Dlatego też zdefiniowanie tych pojęć należy do państw członkowskich.

17 — Ibidem, pkt 40.
18 — Ibidem, pkt 41.
19 — Ibidem, pkt 42.
20 — Ibidem, pkt 43.
21 — Ibidem, pkt 44.
22 — Ibidem, pkt 45 i nast.

78. W tym względzie należy zauważyć, że wobec braku odesłania do prawa państw członkowskich pojęcia użyte w art. 8 ust. 2 dyrektywy stanowią niezależne pojęcia prawa Unii. Z wymogu jednolitego stosowania prawa Unii we wszystkich państwach członkowskich oraz zasady równości wynika, że powinny być one interpretowane w sposób jednolity [23]. Jest to jedyny sposób osiągnięcia celu określonego w motywie 6 dyrektywy 2006/115, jakim jest ułatwienie działalności twórczej, artystycznej i produkcyjnej poprzez ustanowienie zharmonizowanej ochrony prawnej we Wspólnocie.

79. Jednakże w niektórych przypadkach, mimo wystąpienia autonomicznego pojęcia prawa Unii, harmonizacja może być bardzo ograniczona, co powoduje, że siła normatywna pojęcia będzie niewielka. W takich przypadkach prawo Unii określa wyłącznie szerokie ramy prawne, które państwa członkowskie mają uzupełnić [24]. Podobne podejście przyjął Trybunał w odniesieniu do godziwego wynagrodzenia w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 [25]. Jednakże ponieważ siłę normatywną każdego z pojęć użytych w przepisie należy ocenić w sposób indywidualny, nie można wyciągnąć z tego wniosków w odniesieniu do innych pojęć użytych w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115.

b) Kontekst prawa międzynarodowego i prawa Unii

80. Ponadto przepis dotyczący godziwego wynagrodzenia zawarty w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 należy interpretować z uwzględnieniem kontekstu prawa międzynarodowego.

81. Prawo do godziwego wynagrodzenia jest uregulowane w prawie międzynarodowym w art. 12 konwencji rzymskiej i art. 15 WPPT. W rezultacie art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 powinien być interpretowany z uwzględnieniem tych przepisów prawa międzynarodowego.

82. Jeśli chodzi o WPPT wynika to z faktu, że sama Unia jest stroną tego traktatu. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przepisy prawa Unii powinny być interpretowane w świetle prawa międzynarodowego, w szczególności jeżeli służą one wykonaniu umowy międzynarodowej zawartej przez Unię [26].

83. Bez wątpienia, jeśli chodzi o konwencję rzymską, należy zaważyć, że sama Unia Europejska nie jest jej stroną. Jednakże z motywu 7 dyrektywy 2006/115 stanowiącego, iż zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich powinno odbywać się z poszanowaniem konwencji międzynarodowych, na których oparte są w wielu państwach członkowskich prawa autorskie i prawa pokrewne, wynika, że należy uwzględnić przepisy tej konwencji.

c) Pojęcie publicznego udostępniania

84. Zgodnie z jego treścią w pojęciu publicznego udostępniania można wyróżnić dwa aspekty. Po pierwsze, musi mieć miejsce udostępnianie. Po drugie, to udostępnianie powinno mieć charakter publiczny.

i) Pojęcie udostępniania

85. Bez wątpienia dyrektywa 2006/115 nie definiuje wyraźnie, co należy rozumieć jako „udostępnianie" zgodnie z dyrektywą 2006/115. Jednakże treść i kontekst tego przepisu dostarczają wskazówek co do interpretacji, jakiej pojęcie to powinno podlegać.

23 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie SGAE, pkt 31.

24 — Wyżej wymieniony w przypisie 11 wyrok w sprawie SENA, pkt 34.

25 — Ibidem, pkt 34–38.

26 — Wyrok z dnia 10 września 1996 r. w sprawie C-61/94 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. s. I-3989, pkt 52; ww. w przypisie 4 wyrok w sprawie SGAE, pkt 35. Zobacz w tym względzie F. Rosenkranz, Die völkerrechtliche Auslegung des EG-Sekundärrechts dargestellt am Beispiel des Urheberrechts, *Europäische Zeitschrift für Wirtschaftsrecht*, 2007, s. 238 i nast., w szczególności s. 239 i nast.

86. Jak zauważyłam powyżej [27], pojęcie udostępniania w rozumieniu tego przepisu należy interpretować z uwzględnieniem art. 12 konwencji rzymskiej i art. 15 WPPT. W tym względzie art. 15 ust. 1 w związku z art. 2 lit. g) WPPT są szczególnie istotne. Artykuł 15 ust. 1 stanowi, że artystom wykonawcom i producentom fonogramów przysługuje prawo do jednorazowego odpowiedniego wynagrodzenia za bezpośrednie lub pośrednie korzystanie z fonogramów opublikowanych w celach zarobkowych poprzez nadawanie lub jakiekolwiek publiczne udostępnienie. W art. 2 lit g) WPPT pojęcie publicznego udostępniania fonogramu jest zdefiniowane jako publiczne przekazywanie dźwięków wykonania lub dźwięków, lub reprezentacji dźwięków utrwalonych na fonogramie w jakikolwiek sposób inny niż nadawanie. Przepis ten stanowi, że dla celów art. 15 „publiczne komunikowanie [udostępnianie]" obejmuje także publiczne odtwarzanie dźwięków lub ich reprezentacji utrwalonych na fonogramie.

87. Pozwala to na przyjęcie następujących wniosków dotyczących pojęcia udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115:

88. Po pierwsze, art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 dotyczy udostępniania pośredniego i bezpośredniego. Wynika to przede wszystkim z otwartego brzmienia i genezy przepisu. Z genezy dyrektywy 92/100 wynika bowiem, że nie uznano, iż konieczne jest dalsze sprecyzowanie pojęcia udostępniania poprzez dodanie słów „pośrednie lub bezpośrednie", gdyż przy posługiwaniu się tym terminem jest oczywiste, że obejmuje on również pośrednie udostępnianie [28]. Za taką interpretacją, od czasu jego wejścia w życie, przemawia art. 15 WPPT, zgodnie z którym prawo istnieje również w przypadku pośredniego udostępnienia [29].

89. Po drugie, aby doszło do udostępnienia, wystarczy, aby dźwięk utrwalony na fonogramie został odtworzony. Nie jest istotne, czy dźwięk został bądź nie został odsłuchany przez klienta. Przede wszystkim przemawia za tym art. 2 lit. g) WPPT, który mówi o odtwarzaniu dźwięków. Następnie zgodnie z duchem i celem dyrektywy 2006/115 wystarcza, aby klient miał prawną i efektywną możliwość skorzystania z fonogramów [30]. Taka interpretacja ma również tę zaletę, że odpowiada interpretacji pojęcia publicznego udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29.

90. Stosując te uwagi, należy uznać, że pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 należy interpretować w ten sposób, że ma miejsce udostępnianie, jeżeli osoba prowadząca hotel umieszcza odbiorniki telewizyjne lub radiowe w pokojach hotelowych, za pośrednictwem których przekazywany jest sygnał. W tym przypadku ma bowiem miejsce pośrednie udostępnianie i nie ma znaczenia w tym względzie, czy goście hotelowi rzeczywiście odebrali program telewizyjny lub radiowy.

91. W związku z tym Komisja twierdzi, że zasadniczo pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nie powinno być interpretowane w szerszy sposób niż pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29. Należy uznać, że prawodawca Unii chciał zapewnić szerszą ochronę prawom autorskim niż prawom pokrewnym producentów fonogramów i artystów wykonawców oraz że w związku z tym sprzeczne z systemem ochrony praw autorskich jest przyznanie szerszych praw producentom fonogramów i artystom wykonawcom na mocy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 niż twórcom na mocy art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29. Dlatego też należy uwzględnić motywy 23 i 27 dyrektywy 2001/29.

27 — Zobacz pkt 81 niniejszej opinii.

28 — J. Reinbothe, S. Lewinski *The EC Directive on Rental and Lending Rights and on Piracy*, Sweet & Maxwell 1993, s. 97.

29 — Artykuł 12 konwencji rzymskiej przewiduje takie prawo wyłącznie w przypadku bezpośredniego nadania. W tym względzie strony WPPT posunęły się o krok dalej niż konwencja rzymska.

30 — Zobacz w tym względzie pkt 67 opinii rzecznik generalnej E. Sharpston z dnia 13 lipca 2006 r. w postępowaniu zakończonym ww. w przypisie 4 wyrokiem w sprawie SGAE, a także pkt 22 opinii rzecznika generalnego A. La Pergoli z dnia 9 września 1999 r. w postępowaniu zakończonym wyrokiem z dnia 3 lutego 2000 r. w sprawie C-293/98 Egeda, Rec. s. I-629.

92. Jednakże w przypadku takim jak niniejszy motyw 27 dyrektywy 2001/29 nie wyklucza uznania, że ma miejsce udostępnianie. Motyw ten należy rozumieć w ten sposób, że osoby dostarczające urządzenia odtwarzające, nie kontrolując przy tym dostępu do utworów chronionych prawem autorskim, nie dokonują tym samym publicznego udostępniania. Jest tak na przykład w przypadku, gdy odbiorniki telewizyjne lub radiowe są sprzedawane lub wypożyczane lub gdy dostawca usług internetowych zapewnia wyłącznie dostęp do Internetu. Jednakże w przypadku takim jak niniejszy osoba prowadząca hotel nie ogranicza się jedynie do dostarczenia urządzeń odbiorczych. Zapewnia ona bowiem swym gościom dostęp do fonogramów w sposób pośredni, lecz zamierzony [31].

93. Zdaniem Komisji, która powołuje się na motyw 23 dyrektywy 2001/29, sam odbiór sygnału radiowego za pośrednictwem urządzeń odbiorczych nie stanowi udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Tym niemniej nie ma to znaczenia w odniesieniu do niniejszego pytania. Sąd krajowy stwierdził bowiem, że w niniejszym przypadku osoba prowadząca hotel nie ogranicza się do odbioru sygnału radiowego, lecz sama również przekazuje sygnał [32].

ii) Pojęcie „publicznego" udostępniania

94. Dyrektywa 2006/115 nie definiuje również tego, co należy rozumieć jako „publiczny" charakter udostępniania.

95. W przeciwieństwie do definicji pojęcia udostępniania legalna definicja publicznego udostępniania zawarta w art. 2 lit. g) WPPT nie jest w tym względzie pomocna. Publiczny charakter, który należy zdefiniować, nie jest szczegółowo określony. Stanowi on jedynie, że fonogram ma być publicznie odtworzony, co powoduje, że definicja legalna wydaje się być w tym względzie pozbawiona znaczenia.

96. Jednakże należy ustalić, czy w tym zakresie możliwe jest odwołanie się do orzecznictwa Trybunału przedstawionego powyżej [33] dotyczącego pojęcia publicznego udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, zgodnie z którym udostępnianie w pokoju hotelowym może mieć charakter publiczny, jeżeli w krótkim odstępie czasu następstwo gości w tych pokojach prowadzi do intensywnego wykorzystania chronionego dzieła.

97. Moim zdaniem na pytanie to należy odpowiedzieć w sposób twierdzący [34].

98. Po pierwsze, przemawia za tym użycie tego samego wyrażenia w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 i art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Irlandia przeciwstawia temu fakt, że po ogłoszeniu wyroku w sprawie SGAE, w ramach ujednolicenia dyrektywy 92/100 przez dyrektywę 2006/115, nie zostało stwierdzone, że pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 wskazanej dyrektywy powinno być rozumiane w ten sam sposób jak pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29. Jednakże zarzut ten nie przekonuje mnie. Wręcz przeciwnie, fakt, że po ogłoszeniu wyroku w sprawie SGAE pojęcie publicznego udostępniania zostało zachowane bez żadnych uwag, wydaje się przemawiać właśnie na rzecz identycznej interpretacji tego pojęcia w dwóch przepisach.

99. Po drugie, za taką samą interpretacją tego pojęcia w dwóch przypadkach przemawiają ścisłe powiązania co do istoty i w aspekcie prawnym prawa autorskiego i praw pokrewnych artystów wykonawców i producentów fonogramów.

31 — Wyżej wymieniony w przypisie 4 wyrok w sprawie SGAE, pkt 45 i nast.

32 — W tym względzie odsyłam do pkt 90–109, a także do pkt 114–125 mojej opinii w sprawie SCF Consorzio Fonografici, w której analizuję tę kwestię.

33 — Zobacz pkt 66–75 niniejszej opinii.

34 — Podobnie również M. Walter, S. Lewinsky, *European Copyright Law*, Oxford University Press 2010, s. 989.

100. Należy przede wszystkim zauważyć, że dyrektywa 2006/115 i dyrektywa 2001/29 są powiązane w zakresie, w jakim prawa artystów wykonawców i producentów fonogramów nie są uregulowane wyłącznie w dyrektywie 2006/115, lecz również w art. 3 ust. 2 dyrektywy 2001/29. Ten ostatni przepis przyznaje wyłączne prawo artystom i producentom fonogramów w szczególnym przypadku obejmującym udostępnianie publiczności w dowolnie wybranej chwili i z dowolnie wybranego miejsca, podczas gdy pierwszy z nich przyznaje wyłącznie prawo do godziwego wynagrodzenia w przypadku publicznego udostępnienia. Dlatego też uważam, że nie ma powodów, aby dokonać różnej interpretacji tych samych pojęć użytych w tych dyrektywach.

101. Następnie należy uwzględnić ścisłe powiązania co do istoty między prawem autorskim i prawami pokrewnymi artystów wykonawców i producentów fonogramów. W wielu przypadkach utwory muzyczne chronione prawem autorskim są udostępniane publiczności po raz pierwszy włącznie poprzez interpretację utworu przez artystę wykonawcę zarejestrowaną jako fonogram. Ponieważ ten udział artystów wykonawców powinien być wynagradzany, przemawia to jednoznacznie za dokonaniem takiej samej interpretacji wyrażenia „publicznego udostępniania" użytego w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 oraz w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115.

102. Po trzecie, przemawia za tym również motyw 5 dyrektywy 2006/115, który stanowi, że artyści wykonawcy powinni otrzymywać odpowiednie wynagrodzenie, a producenci fonogramów powinni móc otrzymać zwrot inwestycji. Uwzględniając ścisłe powiązania wskazane powyżej między prawem autorskim i prawami pokrewnymi, należy stwierdzić, że nie jest logiczne w przypadku publicznego udostępniania fonogramu, aby twórcy przysługiwało wyłączne prawo na mocy art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, natomiast artyści wykonawcy i producenci fonogramów nie otrzymywali godziwego wynagrodzenia na mocy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 i nie byli opłacani.

103. Argumenty podniesione przeciwko takiej identycznej interpretacji nie są natomiast przekonujące.

104. Po pierwsze, nie rozumiem, dlaczego fakt, że art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 przewiduje prawo wyłączne twórców, podczas gdy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 przyznaje wyłącznie prawo gospodarcze artystom wykonawcom i producentom fonogramów, miałby uzasadniać różną interpretację pojęcia publicznego charakteru.

105. Szczególny charakter wyłącznego prawa przyznanego na mocy art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 polega na możliwości zakazania przez twórcę wykorzystania jego muzyki przez osoby nieupoważnione. Jeśli chodzi o fonogramy udostępnione już w celach handlowych, prawodawca Unii nie chciał posunąć się tak daleko w odniesieniu do praw pokrewnych artystów wykonawców i producentów fonogramów. Tym niemniej przyznał on im w zamian prawo do godziwego wynagrodzenia. Artykuł 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 może być zatem rozumiany jako rodzaj przymusowej licencji [35]. Biorąc pod uwagę taką koncepcję wyrównania i przymusowej licencji, należy stwierdzić, że wydaje się logiczne w przypadku publicznego udostępniania fonogramu przyznanie prawa do godziwego wynagrodzenia producentom fonogramów i artystom wykonawcom w każdym przypadku, gdy twórcy przysługuje prawo wyłączne.

106. Po drugie, fakt, że zgodnie z motywem 9 dyrektywy 2001/29 twórcy należy zapewnić wysoki poziom ochrony, podczas gdy zgodnie motywem 5 dyrektywy 2006/115 artystom wykonawcom powinna przysługiwać wyłącznie stosowna ochrona, nie prowadzi koniecznie do wniosku, że publiczny charakter udostępniania powinien być interpretowany ściślej w przypadku praw pokrewnych. Bardziej logiczne wydaje mi się uznanie, że jest to wskazówka, iż art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 przyznaje prawo wyłączne twórcom, podczas gdy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nie przyznaje prawa wyłącznego artystom wykonawcom i producentom fonogramów, lecz wyłącznie prawo do godziwego wynagrodzenia.

35 — WIPO, *WIPO Intellectual Property Handbook*, 2004, s. 318.

107. Po trzecie, podniesiony został argument, że Trybunał dokonał interpretacji wyrażenia „publiczne udostępnianie" w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 na podstawie motywu 23 dyrektywy 2001/29, który stanowi, że prawo do publicznego udostępniania należy rozumieć w szerokim znaczeniu. Ponieważ w dyrektywie 2006/115 nie znajduje się porównywalny motyw, pojęcie publicznego udostępniania powinno być w jej ramach interpretowane ściśle.

108. Należy zatem ostatecznie oddalić również ten zarzut.

109. Bez wątpienia prawdą jest, że w wyroku w sprawie SGAE Trybunał rzeczywiście oparł się na tym motywie i że w dyrektywie 2006/115 nie ma porównywalnego motywu.

110. Jednakże nie uzasadnia to dokonania ściślejszej interpretacji pojęcia publicznego charakteru w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Przywołane powyżej motywy i wymienione w motywie 3, 4 i 5 dyrektywy 2006/115 cele godziwego wynagrodzenia właścicieli praw potwierdzają tezę, że należy dokonać identycznej interpretacji pojęcia „publiczne", użytego w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 oraz w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Ponadto należy zauważyć, że Trybunał powołał się również na motyw 10 dyrektywy 2001/29, który wymaga zagwarantowania twórcom odpowiedniego wynagrodzenia w celu uzasadnienia konieczności dokonania szerokiej interpretacji. Tymczasem motyw 5 dyrektywy 2006/115, który odpowiada motywowi 10 dyrektywy 2001/29, stawia wymóg zapewnienia stosownych dochodów właścicielom praw pokrewnych lub możliwości zwrotu inwestycji.

111. Należy uznać, jako wniosek częściowy, że pojęcie „publiczne", użyte w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115[36], powinno co do zasady być interpretowane jak art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29. W rezultacie w przypadku takim jak niniejszy publiczny charakter udostępniania wynika z faktu, że w pokojach hotelowych następstwo w krótkim okresie gości w pokojach może prowadzić do intensywnego wykorzystania chronionego utworu.

iii) Wnioski

112. Z powyższych względów pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 należy interpretować w ten sposób, że osoba prowadząca hotel, umieszczająca odbiorniki radiowe lub telewizyjne w pokojach hotelowych i za pośrednictwem których przekazywany jest sygnał, pośrednio publicznie udostępnia fonogramy wykorzystywane w programach radiowych i telewizyjnych.

113. W tym względzie chciałabym zauważyć, że na rozprawie została rozważona kwestia, czy może mieć miejsce publiczne udostępnianie bez celu zarobkowego. Jednakże w niniejszym przypadku, ponieważ odtwarzając fonogram, osoba prowadząca hotel świadczy dodatkową usługę, która wpływa na standard hotelu i cenę pokojów hotelowych, występuje cel zarobkowy, co oznacza, że nie jest konieczne pogłębianie tej kwestii w niniejszej sprawie[37].

d) Pojęcie użytkownika

114. Następnie sąd krajowy chciałby ustalić, czy osoba prowadząca hotel jest „użytkownikiem" w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Artykuł 8 ust. 2 dyrektywy przewiduje bowiem, że użytkownik powinien uiścić godziwe wynagrodzenie za publiczne udostępnianie.

36 — Co się tyczy kwestii, czy wyrażenie „publiczne" w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 powinno być interpretowane w odniesieniu do urządzeń odbiorczych i czy ta interpretacja znajduje zastosowanie w przypadku wyrażenia „publiczne" w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, zob. pkt 114–125 mojej opinii w sprawie SCF Consorzio Fonografici.

37 — Bardziej szczegółowa analiza tej kwestii zawarta jest w pkt 128–135 mojej opinii w sprawie SCF Consorzio Fonografici.

115. W rozumieniu art. 8 ust. 2 tej dyrektywy użytkownikiem jest osoba wykorzystująca fonogram do nadania za pośrednictwem środków bezprzewodowych lub do jakiegokolwiek publicznego udostępnienia.

116. Wbrew stanowisku Irlandii fakt, że słowo „użytkownik" jest użyte w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, lecz nie w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, nie pozwala stwierdzić, że pierwszy przepis należy interpretować w sposób ścisły. Powód takiej różnicy w brzmieniu jest bowiem następujący: art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 przyznaje prawo wyłączne, na które twórca może powołać się względem każdej innej osoby. Dlatego też w tym przepisie nie jest konieczne określenie zobowiązanego. Natomiast art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nie przyznaje prawa wyłącznego, lecz wyłącznie prawo do godziwego wynagrodzenia. Dlatego też w tym przepisie należy wskazać zobowiązanego.

117. Należy przyjąć jako wniosek częściowy, że osoba prowadząca hotel, która pośrednio publicznie udostępnia fonogramy, jest użytkownikiem w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, a zatem zobowiązanym do zapłacenia godziwego wynagrodzenia przewidzianego w tym przepisie.

e) Obowiązek uiszczenia jednorazowego godziwego wynagrodzenia

118. Ponadto sąd krajowy pragnie ustalić, czy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 należy interpretować w ten sposób, że jeżeli nadawca uiścił już godziwe wynagrodzenie za wykorzystanie fonogramów w programie, osoba prowadząca hotel, która w pokojach hotelowych zapewnia gościom hotelowym dostęp do programów radiowych i telewizyjnych i w ten sposób publicznie udostępnia fonogramy wykorzystywane w programach, powinna również uiścić godziwe wynagrodzenie za wykorzystanie fonogramów.

119. Artykuł 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 przewiduje, że jednorazowe godziwe wynagrodzenie jest płatne przez użytkownika, jeżeli fonogram udostępniony do celów handlowych lub powielenie takiego fonogramu zostanie użyte do nadania przez środki bezprzewodowe lub w jakikolwiek sposób udostępnione publicznie, a wynagrodzenie to jest dzielone między artystów wykonawców i producentów fonogramów. W braku porozumienia w tej sprawie między artystami wykonawcami i producentami fonogramów państwo członkowskie może określić warunki podziału wynagrodzenia.

120. Z brzmienia i systematyki przepisu wynika, że w takim przypadku osoba prowadząca hotel powinna również uiścić godziwe wynagrodzenie.

121. Wbrew stanowisku Irlandii z wyrażeń „lub" czy też „jednorazowe" nie wynika, że w takim przypadku osoba prowadząca hotel nie powinna uiszczać wynagrodzenia (i). Ponadto ani stanowisko Irlandii i Komisji, które uważają, iż uiszczenie dodatkowego wynagrodzenia nie jest uzasadnione (ii), ani odwołanie się przez Komisję do marginesu uznania, który przysługuje państwom członkowskim (iii), nie są przekonujące. Wreszcie fakt, przywołany przez rząd grecki, że w niektórych państwach członkowskich należy uiścić opłatę abonamentową, nie może sam w sobie uzasadniać zwolnienia z obowiązku uiszczenia godziwego wynagrodzenia (iv).

i) Znaczenie wyrażeń „lub" i „jednorazowe"

122. Zdaniem Irlandii, z wyrażeń „lub" i „jednorazowe" użytych w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 wynika, że osoba prowadząca hotel nie powinna uiszczać wynagrodzenia za pośrednie publiczne udostępnianie fonogramów, jeżeli nadawca uiścił już godziwe wynagrodzenie za wykorzystanie tych fonogramów w swych programach.

123. Nie jest to przekonujący argument.

124. Posługując się wyrażeniem „jednorazowe” w art. 8 ust. 2 zdanie pierwsze dyrektywy 2006/115, prawodawca Unii chciał wyłącznie zaznaczyć, że nie należy uiszczać jednego wynagrodzenia artystom wykonawcom i drugiego wynagrodzenia producentom fonogramów, lecz wyłącznie jednorazowe wynagrodzenie, które jest następnie dzielone między artystów wykonawców i producentów fonogramów.

125. Po pierwsze, przemawiają za tym brzmienie i systematyka przepisu, w szczególności w związku z art. 8 ust. 2 zdanie drugie dyrektywy 2006/115, który reguluje podział jednorazowego, godziwego wynagrodzenia między producentów fonogramów i artystów wykonawców.

126. Po drugie, interpretacja ta jako jedyna wydaje mi się zgodna z interpretacją przedstawioną powyżej, zgodnie z którą prawo do godziwego wynagrodzenia przewidziane w art. 8 ust. 2 zdanie pierwsze należy rozumieć jako swojego rodzaju obowiązkową licencję. Opierając się na tej interpretacji, jeżeli fonogram jest wykorzystywany w rozumieniu tego przepisu, to jest zarówno w przypadku programu, jak i samego publicznego udostępniania, należy uiścić wynagrodzenie za naruszenie praw pokrewnych, co powoduje w każdym przypadku powstanie prawa do godziwego wynagrodzenia.

127. Po trzecie, przepis prawa międzynarodowego – art. 15 WPPT, z którego wynika, że art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 powinien obejmować również bezpośrednie udostępnianie, moim zdaniem przemawia przeciwko stanowisku Irlandii. W przypadku pośredniego udostępniania osoba nadająca lub udostępniająca pośrednio fonogramy ma obowiązek uiszczenia godziwego wynagrodzenia. Jeżeli w tym przypadku uznano by, że osoba udostępniająca w sposób pośredni fonogramy nie jest do tego zobowiązana, ponieważ zostało już uiszczone godziwe wynagrodzenie za bezpośredni przekaz lub udostępnianie, wówczas bezpośrednie publiczne udostępnianie nie dawałoby prawa do godziwego wynagrodzenia. Nie wydaje mi się to zgodne z art. 15 WPPT.

128. W rezultacie w przypadku takim jak niniejszy wyrażenia „lub” i „jednorazowe” użyte w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nie sprzeciwiają się obowiązkowi uiszczenia godziwego wynagrodzenia przez osobę prowadzącą hotel.

ii) Godziwy charakter dodatkowego wynagrodzenia

129. Irlandia i Komisja podnoszą, że w przypadku takim jak niniejszy nie byłoby uzasadnione w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nałożenie na osobę prowadzącą hotel obowiązku uiszczenia dodatkowego wynagrodzenia. Producenci fonogramów i artyści wykonawcy mogą powołać się na prawo do wynagrodzenia względem nadawców.

130. Stanowisko to nie jest przekonujące.

131. Po pierwsze, nie jest zgodne z założeniem, na którym opiera się art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, zgodnie z którym jeżeli fonogramy są odtwarzane dodatkowej publiczności, jest to podstawą do dodatkowego wynagrodzenia. Godziwe wynagrodzenie uiszczane za wykorzystanie fonogramów w ramach programów radiowych lub telewizyjnych pokrywa wyłącznie odbiór programów w kręgu rodzinnym lub prywatnym. Powstanie nowego kręgu odbiorców, jakimi są goście hotelowi, wykracza poza to wykorzystanie i stanowi zatem dodatkowe wykorzystanie w formie pośredniego publicznego udostępniania. Zgodnie z interpretacją art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, że przepis ten przewiduje swego rodzaju obowiązkową licencję stanowiącą rekompensatę, należy uiścić dodatkowe godziwe wynagrodzenie.

132. Po drugie, stanowisko to wydaje mi się niezgodne z przepisami prawa międzynarodowego – art. 15 traktatu WPPT. Jak już zauważyłam [38], przepis ten stanowi, że nawet w przypadku pośredniego publicznego udostępniania fonogramu należy uiścić godziwe wynagrodzenie. Nie wydaje mi się zgodne z tym przepisem prawa międzynarodowego uznanie, że zapłacenie godziwego wynagrodzenia za pośrednie udostępnianie nie jest uzasadnione z uwagi na fakt, że należy już uiścić godziwe wynagrodzenie za bezpośrednie udostępnianie.

133. Po trzecie, takie podejście Irlandii i Komisji może moim zdaniem prowadzić do sprzecznych wniosków. Osoba prowadząca bar, restaurację lub dyskotekę, która sama odtwarza fonogramy, powinna z tego tytułu uiścić godziwe wynagrodzenie. Jednakże ta sama osoba nie byłaby zobowiązana do zapłaty jakiegokolwiek wynagrodzenia za udostępnianie programu radiowego, w którym odtwarzane są fonogramy.

iii) Margines uznania państw członkowskich

134. Ponadto Komisja podnosi, że państwa członkowskie dysponują marginesem uznania, który umożliwia im podjęcie decyzji, czy w przypadku takim jak niniejszy ustanawiają one również obowiązek uiszczenia godziwego wynagrodzenia obciążający także osobę prowadzącą hotel, a nie tylko nadawcę.

135. Należy oddalić te argumenty.

136. Po pierwsze, muszę stwierdzić, że nic w treści art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nie pozwala przyjąć, że państwom członkowskim przysługuje taki margines uznania. Bez wątpienia zważywszy na niewielką siłę normatywną pojęcia godziwego charakteru [39], należy stwierdzić, że państwom członkowskim przysługuje szeroki zakres uznania przy dokonywaniu oceny, jakie wynagrodzenie uznają za godziwe. Jednakże przepis nie pozostawia im uznania w kwestii, *czy* mają ustanowić wynagrodzenie. Wręcz przeciwnie, art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 stanowi, że państwa członkowskie mają ustanowić godziwe wynagrodzenie zarówno w przypadku wykorzystania fonogramu w ramach nadawanych programów, jak i w przypadku wykorzystania w celu publicznego udostępnienia.

137. Po drugie, interpretacja, zgodnie z którą państwa członkowskie mają przewidzieć wynagrodzenie, lecz mogą je ograniczyć do zera, jest trudna do pogodzenia z granicami narzuconymi przez treści przepisu. Ponadto taka interpretacja wydaje się niezgodna z celem art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, jakim jest zagwarantowanie producentom fonogramów i artystom wykonawcom godziwego wynagrodzenia za udostępnianie fonogramów, będąc dodatkowym naruszeniem ich praw pokrewnych.

138. Po trzecie, nie jest również przekonujący argument Komisji, zgodnie z którym w celu określenia zakresu marginesu uznania przysługującego państwom członkowskim należy uwzględnić margines uznania pozostawiony im w prawie międzynarodowym.

139. Przede wszystkim należy zauważyć, że państwo członkowskie nie może powołać się na margines uznania przyznany w prawie międzynarodowym, jeżeli w prawie Unii nałożone zostały na nie ściślejsze wymogi. Dlatego też podejście Komisji wydaje się mi całkowicie błędne.

140. Następnie należy zauważyć, że Unia Europejska sama jest stroną WPPT i podlega ona wynikającym z tego traktatu zobowiązaniom. Zgodnie z zasadą lojalności państwo członkowskie ma powstrzymać się od wszelkich działań, które mogą prowadzić Unię do naruszenia ciążących na niej zobowiązań międzynarodowych.

38 — Zobacz pkt 127 niniejszej opinii.

39 — Zobacz pkt 78 niniejszej opinii.

141. Unia jest zobowiązana przestrzegać postanowień zawartych w art. 15 WPPT, który przewiduje prawo do godziwego wynagrodzenia również za pośrednie udostępnianie. Nie może się ona powołać na wyjątki lub ograniczenia dotyczące tego przepisu. Artykuł 15 ust. 3 WPPT nie jest istotny. Przewiduje on, że każda umawiająca się strona, składając notyfikację dyrektorowi generalnemu WIPO, może oświadczyć, że będzie stosować postanowienia ust. 1 tylko w odniesieniu do niektórych form wykorzystania lub też w inny sposób ograniczy zakres jego zastosowania, lub też w ogóle nie będzie stosować tych postanowień. Jednakże Unia Europejska nie złożyła żadnej takiej notyfikacji. W tym względzie niemożliwe jest również powołanie się na art. 16 WPPT. Ustęp 1 tego przepisu umożliwia umawiającym się stronom przewidzenie w odniesieniu do praw pokrewnych wyłącznie ograniczeń i wyjątków, które zostały przewidziane w zakresie praw autorskich. W rezultacie nie chodzi o przepis ustanawiający niezależne ograniczenie i wyjątki wyłącznie względem praw pokrewnych. Ustęp 2 tego przepisu nie może być również podstawą ograniczenia lub wyjątku. Nie przewiduje on możliwości ograniczeń lub wyjątków, lecz ogranicza on margines uznania umawiających się stron w zakresie wyjątków i ograniczeń przewidzianych w WPPT.

142. Należy przyjąć jako wniosek częściowy, że argument Komisji oparty na marginesie uznania, który przysługuje państwom członkowskim, również należy oddalić.

iv) Skutki opłaty abonamentowej za używanie odbiornika radiowego i telewizyjnego

143. Wreszcie nie jest przekonująca uwaga rządu greckiego, który zauważa, że w niektórych państwach członkowskich konieczne jest uiszczenie opłaty abonamentowej za używanie odbiornika radiowego i telewizyjnego również przez hotele. W zakresie w jakim opłata ta nie służy wynagrodzeniu artystów wykonawców i producentów fonogramów, lecz innym celom, jak finansowanie publicznego radia i telewizji, powołanie się na istnienie takiej opłaty nie może odbywać się ze szkodą dla wskazanych artystów.

v) Wnioski

144. W rezultacie art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy nadawca uiścił już godziwe wynagrodzenie za wykorzystanie fonogramów w programie, osoba prowadząca hotel, która udostępnia gościom w pokojach hotelowych programy radiowe i telewizyjne i w ten sposób pośrednio publicznie udostępnia fonogramy wykorzystywane w programach, jest również zobowiązana do zapłaty godziwego wynagrodzenia z tego tytułu.

3. Wnioski

145. Podsumowując, należy stwierdzić, że art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 należy interpretować w ten sposób, że osoba prowadząca hotel, która umieszcza w pokojach hotelowych odbiorniki telewizyjne lub radiowe, za pośrednictwem których nadawany jest sygnał, jest zobowiązana z tego tytułu do uiszczenia godziwego wynagrodzenia, ponieważ pośrednio udostępnia publicznie fonogramy wykorzystywane w programach, nawet jeśli nadawcy ze swej strony uiścili już godziwe wynagrodzenie za wykorzystanie tych fonogramów w ich programach.

VIII – Trzecie pytanie prejudycjalne

146. Przedkładając trzecie pytanie prejudycjalne, sąd krajowy chce ustalić, czy art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115 umożliwia państwom członkowskim zwolnienie osób prowadzących hotele z obowiązku uiszczenia „jednorazowego i godziwego wynagrodzenia". Oznaczałoby to, że pośrednie publiczne udostępnianie fonogramów za pośrednictwem odbiorników radiowych i telewizyjnych stanowi „użytek prywatny" w rozumieniu tego przepisu.

A – *Zasadnicze argumenty stron*

147. Zdaniem *skarżącej w postępowaniu przed sądem krajowym*, art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115 nie znajduje zastosowania w przypadku takim jak niniejszy. Jak wynika to z wyroku w sprawie SGAE, w takim przypadku nie chodzi o użytek prywatny w rozumieniu tego przepisu. Hotel wykorzystuje fonogramy w celach handlowych, gdyż udostępnia je publicznie w celu zarobkowym. Nie ma znaczenia prywatny charakter wykorzystania przez gości hotelowych ani miejsce tego wykorzystania. W każdym razie art. 10 dyrektywy 2006/115, który należy interpretować ściśle, umożliwia wyłącznie ograniczenia prawa do godziwego wynagrodzenia, a zatem nie wyjątek o tak szerokim zakresie jak przepis irlandzki. Ponadto przepis ten nie spełnia trojakiego rodzaju przesłanki, przewidzianej w art. 10 ust. 3 dyrektywy.

148. Zdaniem *Irlandii* i *rządu greckiego*, a także *Komisji*, art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115 umożliwia państwu członkowskiemu ustanowienie takiego wyjątku jak irlandzki przepis. Irlandia i rząd grecki zauważają przede wszystkim, że wykorzystanie przez gości hotelowych odbiorników radiowych i telewizyjnych umieszczonych w pokojach hotelowych ma prywatny charakter, gdyż pokój hotelowy należy do sfery prywatnej chronionej prawami podstawowymi. Zdaniem Irlandii należy odwołać się do indywidualnych telewidzów w poszczególnych pokojach. Wyrok w sprawie SGAE nie znajduje zastosowania w niniejszym przypadku. W każdym razie w tym wyroku Trybunał nie uznał za wykluczające się fakty, że pokoje hotelowe mają prywatny charakter i że mimo tego ma miejsce publiczne udostępnianie. W tym względzie Komisja podnosi, że dyrektywa 2006/115 nie przewiduje definicji pojęcia użytku prywatnego i że w rezultacie państwo członkowskie może dowolnie zdefiniować niektóre miejsca jako prywatne w rozumieniu art. 10 ust. 1 dyrektywy 2006/115. Irlandia i Komisja twierdzą ponadto, że potrójna przesłanka ustanowiona w art. 10 ust. 3 dyrektywy 2006/115 nie sprzeciwia się zastosowaniu art. 10 ust. 1 lit. a).

B – *Ocena prawna*

149. Artykuł 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115 stanowi, że państwa członkowskie mogą ustanowić ograniczenia praw określonych w rozdziale II, które obejmują również prawo do godziwego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 8 ust. 2, w przypadku użytku prywatnego.

150. Ten przepis należy interpretować w ten sposób, że w przypadku takim jak niniejszy nie jest możliwe ograniczenie obowiązku osoby prowadzącej hotel obejmującego uiszczenie godziwego wynagrodzenia za publiczne udostępnianie fonogramów.

151. W ramach bowiem art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115 istotna jest ocena odpowiedniego wykorzystania. Następnie rozstrzygający jest publiczny lub prywatny charakter odpowiedniego wykorzystania, a nie miejsca tego wykorzystania [40].

152. Wykorzystaniem fonogramów, które w niniejszym przypadku powoduje powstanie prawa do godziwego wynagrodzenia na mocy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, jest wykorzystanie przez osobę prowadzącą hotel w formie publicznego udostępniania. To wykorzystanie nie wydaje się podlegać wyjątkowi przewidzianemu w art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115, gdyż takie wykorzystanie przez osobę prowadząca hotel w formie publicznego udostępniania trudno uznać jednocześnie za prywatny użytek przez tę samą osobę. Wyrażenia „prywatne” i „publiczne” są w sposób oczywisty antonimami [41].

40 — Zobacz F.E. Mahr, Die öffentliche Wiedergabe von Rundfunksendung im Hotelzimmer, *Medien und Recht*, 2006, s. 372 i następne, w szczególności s. 376, zauważa on, że rozstrzygające jest nie miejsce udostępniania, lecz akt wykorzystania. Charakter prywatny jest uzależniony od względów technicznych danego przypadku.

41 — Takie stanowisko jest również bronione w doktrynie w odniesieniu do odpowiednich wyrażeń w prawie międzynarodowym, zob. S. Ricketon, J. Ginsburg, *International Copyright and Neighbouring Rights*, tom 1, 2nd ed., Oxford 2006, pkt 12.02; dotyczy to jednak konwencji berneńskiej.

153. Natomiast kwestia, czy zachowanie gościa hotelowego w pokoju należy uznać za prywatny użytek, nie ma w niniejszym przypadku znaczenia. Niniejsza sprawa dotyczy zastosowania art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115 w przypadku wykorzystania nie przez gościa hotelowego, lecz przez osobę prowadzącą hotel. W przypadku takim jak niniejszy wykorzystanie fonogramów przez osobę prowadzącą hotel może stanowić publiczne udostępnianie, podczas gdy w przypadku gościa hotelowego może chodzić o prywatny użytek. Wydaje mi się, że również w ten sposób należy rozumieć wyjaśnienia Trybunału w wyroku w sprawie SGAE, w którym mimo odwołania do prywatnego charakteru pokoi hotelowych Trybunał uznał, że miało miejsce publiczne udostępnianie [42].

154. Nie można przeciwstawić takiej interpretacji art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115, że prowadzi to do pozbawienia wszelkiej skuteczności tego przepisu. Przepis ten posiada bowiem autonomiczny zakres zastosowania w przypadkach wykorzystania innych niż publiczne udostępnianie, jak utrwalanie w rozumieniu art. 7 dyrektywy 2006/115.

155. Wreszcie należy odrzucić stanowisko Komisji, zgodnie z którym wobec braku definicji legalnej pojęcia użytku prywatnego w art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115 państwa członkowskie mają co do zasady możliwość zdefiniowania niektórych miejsc jako prywatne w rozumieniu tego przepisu. Po pierwsze, pojęcie prywatnego użytku w rozumieniu art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115 stanowi autonomiczne pojęcie prawa Unii i powinno podlegać jednolitej interpretacji w całej Unii [43]. W rezultacie brak definicji legalnej w dyrektywie nie oznacza koniecznie, że państwom członkowskim przysługuje margines uznania w zakresie interpretacji pojęcia użytku prywatnego. Jak zauważyłam powyżej, w niniejszym przypadku nie chodzi o przepis, którego siła normatywna jest tak niewielka, że państwa członkowskie posiadają szeroki zakres uznania w celu uzupełnienia ram wyznaczonych przez prawo Unii. Wręcz przeciwnie, pojęcie użytku prywatnego jest równie jasne i precyzyjne jak pojęcie „publicznego udostępniania", gdyż są to pojęcia względem siebie wykluczające.

156. Podsumowując, należy uznać, że art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku gdy osoba prowadząca hotel publicznie udostępnia fonogramy, przepis ten nie pozwala na zwolnienie jej z obowiązku uiszczenia godziwego wynagrodzenia, gdyż nie jest to użytek prywatny przez osobę prowadzącą hotel.

IX – Czwarte pytanie prejudycjalne

157. Przedkładając czwarte pytanie prejudycjalne, sąd krajowy chce ustalić, czy osoba prowadząca hotel umieszczająca w pokojach hotelowych urządzenia (inne niż odbiorniki telewizyjne lub radiowe) i fonogramy w formie analogowej lub cyfrowej, za pośrednictwem których mogą być odtwarzane lub odsłuchiwane te fonogramy, jest „użytkownikiem" „odtwarzającym publicznie" fonogram w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115.

A – *Zasadnicze argumenty stron*

158. Zdaniem *skarżącej w postępowaniu przed sądem krajowym* należy odpowiedzieć na to pytanie twierdząco. Z orzecznictwa Trybunału wynika, że w takim przypadku osoba prowadząca hotel udostępnia publicznie fonogramy gościom hotelowym, którzy w innym przypadku nie mieliby do nich dostępu. W tym przypadku nie chodzi o samo dostarczenie urządzeń umożliwiających odtwarzanie, które zgodnie z motywem 27 dyrektywy 2001/29 nie powinno stanowić udostępniania.

42 — Wyrok ww. w przypisie 4, pkt 50–54.

43 — Zobacz pkt 78 i nast. niniejszej opinii.

159. Zdaniem *Irlandii* i *rządu greckiego*, a także *Komisji* na to pytanie należy odpowiedzieć przecząco. Rząd grecki odsyła do swych uwag dotyczących pierwszego pytania prejudycjalnego. Irlandia i Komisja uważają, że nie ma miejsca publiczne udostępnianie, jeżeli osoba prowadząca hotel dostarcza gościom hotelowym odtwarzacze fonogramów i w rezultacie nie jest ona użytkownikiem, który powinien uiścić wynagrodzenie na mocy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115.

B – *Ocena prawna*

160. Przedkładając czwarte pytanie prejudycjalne, sąd krajowy chce ustalić, czy osoba prowadząca hotel, która umieszcza w pokojach gości hotelowych urządzenia (inne niż odbiorniki telewizyjne lub radiowe) i fonogramy w formie analogowej lub cyfrowej, powinna uiścić godziwe wynagrodzenie na mocy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. We wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym sąd krajowy stwierdził, że nie chodzi o przypadki interaktywnych przekazów ani przekazów na żądanie. W tym względzie należy również rozstrzygnąć, czy w tym przypadku osoba prowadząca hotel wykorzystuje fonogramy w celu publicznego udostępnienia. Dokonam najpierw analizy pojęcia udostępniania (1), przed zbadaniem pojęcia „publicznego" udostępniania (2).

1. Pojęcie udostępniania

161. Jak zauważyłam już powyżej [44], ma miejsce udostępnianie w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 w przypadku przekazywania pośrednio lub bezpośrednio dźwięków utrwalonych na fonogramie lub reprezentacji dźwięków za pośrednictwem innych środków, co obejmuje również fakt publicznego odtworzenia dźwięków lub reprezentacji dźwięków utrwalonych na fonogramie. Nie jest zatem istotne, czy dźwięki utrwalone na fonogramie zostały odtworzone [45].

162. W rezultacie w przypadku takim jak niniejszy, gdy podmiot prowadzący hotel udostępnia gościom hotelowym nie tylko odtwarzacze, lecz również fonogramy, wydaje mi się, że spełnione są wszystkie przesłanki wystąpienia udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115.

163. W tym względzie Komisja twierdzi, że zasadniczo pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 nie powinno być interpretowane w sposób szerszy niż pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29. Należy uwzględnić fakt, że prawodawca Unii chciał zapewnić szerszą ochronę praw autorskich niż praw pokrewnych producentów fonogramów i artystów wykonawców i że w rezultacie jest sprzeczne z systemem ochrony praw autorskich przyznanie szerszych praw producentom fonogramów i artystom wykonawcom na mocy art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/15 niż twórcom na mocy 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29. Dlatego też należy uwzględnić motyw 23 i 27 dyrektywy 2001/29.

164. Jednakże w niniejszym przypadku motyw 27 dyrektywy 2001/29 nie wyklucza przyjęcia, że ma miejsce udostępnianie. Należy bowiem rozumieć ten motyw w ten sposób, że osoby dostarczające odbiorniki, nie kontrolując jednocześnie dostępu do chronionych utworów, nie dokonują publicznego udostępniania. Jest tak na przykład w przypadku, gdy odbiorniki telewizyjne lub radiowe są sprzedawane lub wypożyczane lub gdy dostawca usług internetowych zapewnia wyłącznie dostęp do Internetu. Jednakże w niniejszym przypadku osoba prowadząca hotel nie ogranicza się do dostarczenia urządzeń odbiorczych. Dostarcza ona natomiast również w sposób zamierzony fonogramy gościom hotelowym, zapewniając im bezpośredni dostęp do dźwięków zarejestrowanych na fonogramach.

44 — Zobacz pkt 85–89 niniejszej opinii.

45 — Zobacz również pkt 89 opinii.

165. Podsumowując, należy uznać, że osoba prowadząca hotel udostępniająca gościom hotelowym nie tylko urządzenia odbiorcze, lecz również fonogramy w ten sposób udostępnia i umożliwia odtworzenie chronionych utworów, utrwalonych na fonogramach, co oznacza, że ma miejsce publiczne udostępnianie zarówno w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29, jak i w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115.

2. Pojęcie „publicznego" udostępniania

166. Jak przedstawiłam powyżej [46], zasadniczo pojęcie „publicznego" udostępniania użyte w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 i w art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 powinno być interpretowane w taki sam sposób w dwóch przepisach, co oznacza, że możliwe jest zastosowanie kryteriów określonych przez Trybunał w wyroku w sprawie SGAE.

167. Nawet jeśli urządzenia odbiorcze i fonogramy są dostarczane w formie analogowej lub cyfrowej, fonogramy udostępniane są nowej publiczności, co w przypadku wymiany w krótkim czasie gości hotelowych prowadzi do efektu kumulacji i udostępniania na dużą skalę.

168. Ponadto okoliczności faktyczne są porównywalne z tymi, które doprowadziły do wydania wyroku w sprawie SGAE, gdyż osoba prowadząca hotel, w pełni świadoma skutków swego zachowania, która zapewnia gościom hotelowym dostęp do chronionych utworów, ma na celu zapewnienie rozrywki licznej publiczności. Co więcej, w niniejszym przypadku fakt zapewnienia dostępu do utworów stanowi dodatkową usługę świadczoną w celu osiągnięcia pewnej korzyści i która w rezultacie może wpłynąć na cenę pokoju hotelowego.

169. Motyw 23 dyrektywy 2001/29 również nie wyklucza stwierdzenia, że ma miejsce publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115.

170. Po pierwsze, motyw ten ma wyłącznie podkreślić, że wyrażenie „publiczne udostępnianie" w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29 nie obejmuje bezpośredniego przedstawienia lub wykonania utworu [47]. W niniejszym przypadku nie występuje bezpośrednie przedstawienie lub wykonanie utworu.

171. Po drugie, w każdym razie niemożliwe jest zastosowanie tych uwag w odniesieniu do udostępniania fonogramu w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115. Pojęcie publicznego udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 należy interpretować z uwzględnieniem szczególnego kontekstu tego przepisu, a zatem art. 15 i art. 2 lit. g) WPPT. Zgodnie z tymi przepisami ma miejsce publiczne udostępnianie, jeżeli dźwięki utrwalone na fonogramie są publicznie odtworzone. W definicji tej umawiające się strony WPPT chciały podkreślić, że publiczne udostępnianie w rozumieniu art. 15 WPPT ma miejsce również, gdy fonogram zostaje udostępniony publiczności obecnej w miejscu, z którego następuje udostępnianie [48].

172. Bardziej szczegółowa analiza znaczenia motywu 23 dyrektywy 2001/29 w kontekście pojęcia publicznego udostępniania w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 jest zawarta w pkt 90–109 i 114–125 mojej opinii w sprawie SCF Consorzio Fonografici, do której odsyłam.

173. W rezultacie w przypadku takim jak niniejszy chodzi również o „publiczne" udostępnianie.

46 — Zobacz pkt 94–110 niniejszej opinii.

47 — Zobacz Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego na podstawie art. 251 ust. 2 akapit drugi traktatu WE, dotyczący wspólnego stanowiska Rady w zakresie przyjęcia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (SEC/2000/1734 wersja ostateczna).

48 — S. Lewinsky, *International Copyright and Policy*, Oxford University Press 2008, s. 481.

3. Pojęcie użytkownika

174. Jak zauważyłam powyżej [49], każdy kto udostępnia publicznie fonogramy w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115, powinien być uznany za użytkownika w rozumieniu tego przepisu.

4. Wnioski

175. W rezultacie należy przyjąć jako wniosek, że osoba prowadząca hotel, która umieszcza w pokojach gości hotelowych urządzenia odtwarzające fonogramy w formie analogowej lub cyfrowej, wykorzystuje te fonogramy w celu publicznego udostępnienia w rozumieniu art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 i powinna w rezultacie uiścić z tego tytułu godziwe wynagrodzenie na mocy rzeczonego przepisu.

X – Piąte pytanie prejudycjalne

176. Przedkładając piąte pytanie prejudycjalne, sąd krajowy chce ustalić, czy w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na czwarte pytanie prejudycjalne, art. 10 dyrektywy 2006/115 umożliwia państwom członkowskim zwolnienie osób prowadzących hotele z obowiązku uiszczenia „jednorazowego i godziwego wynagrodzenia" z tytułu „użytku prywatnego" w rozumieniu art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115.

A – *Zasadnicze argumenty stron*

177. Zdaniem *skarżącej przed sądem krajowym* należy odpowiedzieć na to pytanie przecząco z tych samych względów jak w przypadku pytania trzeciego. *Irlandia* i *rząd grecki* twierdzą, że odpowiedź na to pytanie powinna być twierdząca. Irlandia podnosi, że w przypadku takim jak niniejszy chodzi o użytek prywatny. Rząd grecki odsyła do argumentów podniesionych w odniesieniu do pytania trzeciego. Zdaniem *Komisji*, uwzględniając odpowiedź udzieloną na czwarte pytanie prejudycjalne, nie jest konieczne badanie pytania piątego.

B – *Ocena prawna*

178. Na piąte pytanie prejudycjalne należy odpowiedzieć w sposób przeczący. Jak wynika to już z uwag dotyczących pytania trzeciego, jeżeli ma miejsce wykorzystanie w formie publicznego udostępniania, ograniczenie obejmujące prywatny użytek, o którym mowa w art. 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115, nie może mieć zastosowania.

XI – Wnioski

179. W świetle powyższych rozważań proponuję, aby Trybunał na pytania prejudycjalne udzielił następującej odpowiedzi:

1) Artykuł 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej (wersja ujednolicona) lub dyrektywy Rady 92/100/EWG z dnia 19 listopada 1992 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej należy interpretować w ten sposób, że osoba

49 — Zobacz pkt 114–117 niniejszej opinii.

prowadząca hotel lub pensjonat, która umieszcza odbiorniki telewizyjne lub radiowe w pokojach hotelowych, za pośrednictwem których przekazywany jest sygnał, wykorzystuje w celu pośredniego publicznego udostępniania fonogramy odtwarzane w programach.

2) W takim przypadku państwa członkowskie, dokonując transpozycji dyrektywy 2006/115 lub dyrektywy 92/100, są zobowiązane ustanowić obowiązek godziwego wynagrodzenia obciążający osobę prowadzącą hotel lub pensjonat, nawet jeśli nadawcy uiścili już godziwe wynagrodzenie za wykorzystanie fonogramów w ich programach.

3) Artykuł 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 lub dyrektywy 92/100 należy interpretować w ten sposób, że osoba prowadząca hotel, która umieszcza w pokojach gości hotelowych urządzenia odtwarzające fonogramy inne niż odbiorniki telewizyjne lub radiowe oraz fonogramy w formie analogowej lub cyfrowej, które urządzenia te mogą odtwarzać, wykorzystuje te fonogramy w celu publicznego udostępniania.

4) Artykuł 10 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2006/115 lub dyrektywy 92/100 należy interpretować w ten sposób, że osoba prowadząca hotel lub pensjonat, która wykorzystuje fonogram w celu publicznego udostępnienia, nie wykorzystuje go do użytku prywatnego, a wyjątek względem obowiązku uiszczenia godziwego wynagrodzenia zgodnie z art. 8 ust. 2 dyrektywy 2006/115 jest niemożliwy, nawet jeśli wykorzystanie przez gościa w pokoju hotelowym ma charakter prywatny.